

»SLOVENEK« velja
po pošti na vsi strani Jugoslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 120—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
Za posamezno celotno K 240.

== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 30—
za inmesечно 35—

SLOVENEK

==== Inzerati: ====
Enostopne pettirvste (59 mm široka in 3 mm visoka ali uje prostor)
za enkrat po K 8—
podlana itd. po K 8—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan (izvzema) ponedeljek in dan po praznikih, ob 5. uri zjutraj.

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. tel. št. 50, upravn. št. 322.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. ljubljanske št. 630 za naročnike in št. 349 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herc. 7562.

Prepisani program.

Volivni program, ki ga je razglasila SLS po dr. Andreju Gosarju na shodu zaupnikov v hotelu »Union«, je po naziranju nekaterih politikov iz bližine »Jutra« nekak prepis — demokratskega programa. »Jutra« poudarja, da je dr. Gosar večinoma prepisal Žerjavov programatični govor.

Ker je dr. Gosar iste misli razvijal že na mariborskem taboru med našim delavstvom in so bile resolucije »Jugoslovanske Strojne Zveze« objavljene, bi morali mi, ako bi res obstajala skladnost med programoma SLS in JDS, ugotoviti, da je dr. Žerjav prepisal svoj programatični govor iz naših mariborskih resolucij. To delo bi bilo naivno, kajti med načeli naše stranke in JDS je tolikšna razlika, kolikoršna je razlika med belim in črnim. To sicer ve že celi svet, a potrebno je, da se še enkrat stvar razbistri, da bo vsako varanje našega javnega mnenja izključeno in v korenini onemogočeno.

Opozoriti moramo na novo našo javnost na jasne izjave ministr. dr. Kramerja o avtonomiji »v zdravem smislu«. Zahteval je v imenu svoje stranke avtonomijo, pri kateri bi imele samoupravne oblasti Slovenije odločati le v drugi instanci in bi Belgrad kot tretja instanca imel končno in odločilno besedo v vseh zadevah naše dežele. Zahteval je za Slovenijo pokrajinsko vlado, ki bi bila odgovorna belgradskim ministrom, ne pa ljudstvu, iz katerega naj vlada izide in radi katerega je postavljena. O pokrajinskem ljudskem zastopu za Slovenijo v njegovem programnem govoru ni stala niti besedica. Ta »avtonomija« demokratske stranke je pomenjala neprikrit strog, brutalen centralizem, ki smo ga z lahkoto tudi razkrinkali.

S to nepremišljeno odkritostjo je dr. Kramer storil svoji stranki prav slabo uslugo. Ob razpoloženju naše dežele je namreč sila nevarno, oznanjati centralizem in vsaka stranka, ki bi se lotila tega oznanjevanja, bi bila takoj vržena iz našega političnega življenja. Zato je morala demokratska stranka, ako ni hotela samo sebe pomesti iz politične arene, na zunaj govoriti o samoupravi. Ker se je dr. Kramer zato stvar izkazal zelo nerodnega, je vzel avtonomijo v roke dr. Žerjav. Priznati moramo, da je imel dr. Žerjav spretnejšo roko in da bi utegnulo njegovo pisanje marsikaterega polizobraženca spraviti v zmedo. Da se njegov poskus ovzrže in ugotovijo na novo absolutistično-centralistična načela njegove stranke, hočemo vzeti

v pretres oni del njegovega programnega govora, ki razpravlja o pokrajinski upravi. Nositelj demokratske kandidatne liste izjavlja, da je njegova stranka za samoupravo občin, okrajev in pokrajin ter poudarja: »Pri tem bomo strogo izključevali avstrijski dvotirni sistem, ki je dopuščal, da sta državni in samoupravni aparat drug drugemu izpodjedala avtoriteto.« To se pravi: demokratska stranka zahteva sicer samoupravo Slovenije, a noče, da bi naša dežela imela svoje lastne uradnike in poleg tega še uradnike, ki jih imenuje Belgrad. Demokratska stranka odklanja odločno in »strogo«, da bi na našem ozemlju centralistični uradnik in slovenski uradnik izpodjedal eden drugemu avtoriteto. Mi smo tudi te misli in nočemo dvojnih uradnikov, ki bi se med sabo le borili in škodovali tako naši upravi. Zato smo mnenja, da mora imeti slovensko ljudstvo svoje lastno uradništvo, da ga more nadzorovati in ga imeti po demokratskih načelih v svojih rokah. Ti uradniki, ki bi izšli iz srede ljudstva, naj bi opravljali tudi državne posle. Edino za te državne posle bi bili odgovorni centralni vladi, v vsem ostalem bi pa dajali odgovor ljudstvu, katero bi pa tudi štutilo svoje uradništvo proti vsaki samovolji, ki bi prišla iz centra.

Dr. Žerjav s svojo demokratsko stranko je drugega mnenja. V svojem programnem govoru poudarja, da odklanja vsak načrt, ki »hoče od deželnih zborov izbranim odborom poveriti tudi vso državno notranjo upravo v pokrajini.« Demokratska stranka je tedaj mnenja, da bi naši uradniki ne smeli opravljati državnih poslov. Državne posle mora opravljati uradništvo, ki je odvisno od centralne vlade. Človek bi mislil, da hoče tedaj demokratska stranka na našem ozemlju dvoje vrst uradništva: naše uradništvo in centralistično uradništvo. To je pa popolnoma izključeno, ker je dr. Žerjav proti »dvotirnemu sistemu« in zahteva le eno vrsto uradnikov. Tako bi bili vsi uradniki naše dežele le centralistični, od Belgrada odvisni, Belgradu odgovorni. Dr. Žerjav gre potemtakem mnogo dalje, nego njegov somišljenik dr. Kramer. Dr. Kramer je zahteval, da bodi pokrajinska vlada z dež. predsednikom odgovorna mestu ljudstvu belgradskim ministrom. Gregor Žerjav zahteva, da bodi nele deželna vlada z deželnim predsednikom, temveč vsak uradnik odgovoren in podvržen belgradskim ministrom. V »Jutru« je napisal dne 1. oktobra celo stavek, da zahteva demokratska

stranka »celo glede uradnikov, ki opravljajo posle tajnika za eno ali več občin na kmetih, da se jih prevzame v drž. status.« To se pravi, da bi po načrtu njegove stranke sedel vsaki občini na vratu eksponent belgradskega centralizma, ki bi nadzoroval po ukazih iz Belgrada našo občinsko avtonomijo. Če bi se uresničile zahteve demokratske stranke, bi sedeli na celam našem ozemlju nešteti uradniki, ki bi bili neodvisni ne le od ljudstva, temveč tudi od naše vlade in pokrajinskega zbora. Uradnik, ki bi bil podvržen centralni vladi, bi moral pač ubogati svojega gospodarja, moral bi izvrševati njegove ukaze, ne pa ukaze avtonomne Slovenije in slovenskega ljudstva. Vsak uradnik bi stal visoko nad celotno avtonomijo naše dežele. Uresničenje tega načrta pomeni smrt slovenske demokracije, uničenje zadnjih ostankov naše sedanje avtonomije ter uvedbo najbrezobzirnejšega, najbrutalnejšega centralizma, ki si ga more človek misliti.

Sedaj naša javnost ve, kaj pomeni »avtonomija občin, okrajev in pokrajin« v ustih demokratskih voditeljev. Sedaj tudi ve, kako lepo je prepisal dr. Gosar Žerjavov programatični govor.

Neiskrena zahteva.

Imeli smo že mnogokrat priliko zaskečiti italijansko vlado pri prav nekavalirskem veriženju resnice. Sedaj pred pogajanjem si dovoljuje slavni Kvirinal novo neiskreno in celo nedostojno zahtevo.

Njegov. brzojavni urad poroča, da ne more Italija preje pričeti s pogajanjem, dokler ne izpraznimo Koroske in s tem dokažemo, da dogovore tudi spoštujemo. Formalno ima laška zahteva gotovo delno upravičenost, ker po črki senžermenskega dogovora smo obvezni, priznati plebiscitnemu ozemlju avstrijsko pripadnost. Nikakor pa nima laška diplomacija vzroka, da bi smela nam očitati kršitev dogovora ali nas pa celo vzporediti z vlada, ki ne izpolnjuje svojih obveznosti. Vse naše vlade so narobe bile tako uslužljive nampram vsem zahtevam antante, da so vsled tega izgubile popularnost v deželi. Italijanska vlada je zato skrajno nevhvaležna, če ne prizna nam niti tega, kar vidi ves svet in osobito sovražnik, ki pazno presoja vse naše delo.

Očitek pa postaja direktno nedostojen, če pomislimo, kdo nam očita neizpolnjevanje pogodb. Teško je namreč na svetu še sila, ki bi tako klasično teptala vse dogovore ko italijanska vlada. Že vstop v vojno je bil zvezan s čudnim po-

movanjem zavezniske dolžnosti. V vojni sami ponašanje napram Srbiji in Crni gori tudi ne govori v smislu za zaveznisko poštenost. Uničenje bivše avstro-ogrske mornarice, zasedba tuje zemlje, celo preko določil famoznega londonskega pakta ter končno uvedba terorističnega režima na nelaškem ozemlju, vse to diskvalificira Italijane kot diplomate, ki imajo pravico zahtevati točno izpolnitev pogodb.

Če pa so že postali Italijani take »pravicoljubni«, da čutijo potrebo, široko-ustno igrati se varuhe Nemcev, potem je njih dolžnost, da tudi sami repektirajo pogodbe. Ali so pošteni in nauče D'Annunzija in admirala Milla ubogljivosti — ali so pa neiskreni izkoriščevalci zločinskih dejanj laških avanturistov ob Adrijii.

Z gesto patrona mednarodnega prava se šopiri Italija in poizkuša očitati nam nezvestobo. Nesramna bahavost s srakinim perjem, ki more imeti za posledico le eno, da ji povrnemo milo za drago. Ker stokrat bolje ko Italijani imamo mi pravico vprašati, ali je italijanska vlada sploh vredna, da se pogajamo z njo, ali se v jadranskem vprašanju ne ponaša ko njen nekdanji zloglasni zaveznik Viljem II., ki je dejal, »da je pogodba samo kos ničvrednega papirja!«

Operta na svojo realno silo in prijazno naklonjenost antante se varuje Italija pred tem očitkom in nam nudi pogajanja. Kot močnejši si dovoljuje z očitkom se izživati našo dobro voljo. Mi sprejememo pogajanja, ker hočemo mir — ali še vedno je prepala neiskrenost in hinavščina in tudi naša zvestoba pride še do veljave.

Ponosni smo na njo, ker velja Primorju in pozdravljamo tudi nam bipno škodljivo laško perfidnost, ker nam da silo za končno trajno zmago. Tedaj pa kvitiramo vsa z obresimi.

D.: Ali je mogoč sporazum z Italijo?

Sprejeli smo in objavljamo kot uvaževanja vredni predlogi iz krogov ljudstva:

Listi poročajo, da se prično neposredna pogajanja med Jugoslavijo in Italijo. Ali privedejo do pravične rešitve, ko smo vendar v resnici še tako daleč narazen? Italijani nameravajo podjarmiti na stotisoče našega zavednega naroda ter nas odriniti od morja, da nas gospodarsko oslabe, — dočim zahtevamo mi svobodo za neodrešene

že gotova. Vzame tiramen sebrn svečnik z mize in ga postavi na toleto mizico, nad katero se leskeče na okroglem umetno izrtzanem okviru veliko, kristalno-jasno zrclo.

Resnično! V jasni plošči zrcala trepeče divnokraska slika. Lehki, z zlatom pretkani pajčolan objamlje kakor lahen oblak vitko, zefirno nežno; in vendar krasno postavo in za njo se gibljeta dve veliki rožnati metulji kriti. Vsako ima v vredi veliko, sinje oko. In med njima se sklanja nežna glavica, s katere prosto padajo valeviti črni lasje ob podolgastem, ljuhekem, poldehtinskem obrazu z velikimi črnimi očmi, v katerih se blišče skozi roso žalu, iskre občudovanja in radosti.

Krila dražestne Psyche trepetajo čudovito. Slisite! Divje se natančno znača se prosto k stropu — leti, oh, leti! Čarobna krila se tiho gibljejo v vzduhu. O tiran tam v sosednji sobi — ne stisni, da je žrtev tvojega nasilja prosta. Telo so seveda mogli prikovati k tebi z bliščočim obročkom, toda duša se izumika tvoji oblasti. Glej, Psyche se dviga tu svobodna in poleti, kam ji drago. Se ti pošlje v slovo milostivo ta poljubček — tako — in sedaj odprmo počasi okno — že letim visoko nad vegastimi strehami, pod zvazdnato nebo. Sedaj se spuštim polagoma doli na balkon, vstopim v bliščečo dvorano. Kakšen sum in valovanje, kakšen šepet in gibanje! Ah, ah, zveni od povesod. Pestra množica razstopi in noseč na krilih vonj jasmina in rož, jedva dotikaje se z nogo

LISTEK.

Svatopluk Čech:

Psyche.

Tiran!

Baje je to takoj rekel, da ne pojde. In je njegova beseda nedotekljiv zakon? Upala sem trdno, da končno vendar odneha. Naročila sem si skrivaj za svoje prihranke ljubek kostum Psyche, najljubše njegove mitologične postavice; hotela sem ga naposled v tem kostumu iznenaditi, prepričana, da skloni tilnik pred nežno ljubico Amorovo in pred nekim dogodkom. O, nisem poznala neupogljivosti tega tilnika!

Kostum mu je prišel danes predčasno v roke. Razgrnil je brezobzirno nežno tkanino in zaidical: »Kaj to? Maskeradna obleka?«

»Da, moj kostum na današnji ples,« sem rekla s prilizneno prošnjo v obeh, toda odločno.

Ti Psyche?

Ton tega vprašanja me je resnično razžalil. »Zakaj se ne bi mogla preobleci v Psycho?« sem ga vprašala razdražena. Sem morda za ta kostum preokorna, nerodna, grda?

Toda pomisli vendar, da nisi več deklica. Poročeni ženi tak kostum nikakor ne pristaja. Sicer pa sem ti rekel, ko si prvič omenila in pozneje nekolkokrat, da ne pojdeva na današnji maskeradni ples.

Rekel sem ti, da imam jutri važno delo, na katero se moram danes pozno v noč pripravljati, da —

In zakrknjenec je ponavljal vse te prazne izgovore, s katerimi je hotel zakriti svojo trmo in zapovedovalnost. Zaman so bili moji ugovori, prošnje, solze — njegovo kameno srce se ni omehčalo. Odstranila sem se končno v svojo sobo v jezi in plaču. — Gotovo je slisal, kako sem znotraj glasno obrnila ljuče — sva ločena — lahko se tam pripravlja na jutrajšno delo do rana — jaz ga ne bom motila!

Ob teh neprijaznih mislih je stopala mlada gospa v sobi po mehki preprogi, ki je dušila odmev njenih trdih korakov. Hipoma je obstala ob naslanjaču, kjer je ležal vabljivo razprostrti krilati kostum Psychein.

Ubogi kostum!

Naj si ga shrani za prihodnje leto, jo je tolažil lubeznjivi soprog. Za prihodnje leto! Kakšen sarkazem!

Tako ravna z njo četrta leta po poroki. Vidi v njej do sedaj ono boječo učenko, ki jo je poučeval v hiši njenih staršev. Toda kako drugače, popolnoma drugače se je obnašal tedaj! Bil je seveda drugič na prvi pogled. Toda izpod resne maske častitljivega profesorja so se kradi pogledi občudovanja in teženj, pogledi zaljubljene nežnosti, ki so ji odkrili njegovo dušo veliko popreje, kot je zdrnilo odločilno priznanje čez boječe ustnice. Spominja se tega trenutka. Da, Psyche, ravno Psyche mu je razvezala molčeč jezik. Bila sta sama v

sobi. Mladi profesor je seznanjal učenko z antičnim bajeslovjem in hipoma je obstal ob stavku, ko se ljubka Psyche z lačjo v roki rahlo sklanja nad spečim Amorom. Pogledal jo je tako, da je povesila oči in strašno zardela. Čutila je samo svojo roko v njegovi in slisala vroč vdih. »Ti si najkrasnejša slika Psychina, ki sem jo kdaj videl, o kateri sem kdaj sanjal. Ljubim te, sladka duša moja.« In sedaj? Leto je šele minulo od tega trenutka in iste ustnice govore, da nisem sploh sposobna, da bi predstavljala Psycho. In zakaj? Zato, ker sem medtem postala njegova žena — ne, njegova služkinja, sužnja.

Kakor rabelj me zaklepa tu, medtem, ko se tisoč drugih srečajočih žen motajo v viru nedolžnega veselja, zared radosti. Gotovo se je tja pripeljala že poslednja ekipaža, že valovi pestra množica, plesočih, ščebečajočih, šalječih se mask v solnčnojasni čverpani — jaz nisem od sedaj tege razkosja okusila. Danes sem hotela iti prvič na maskeradni ples — prvič v svojem življenju! Da je to baje pisano dolgočasje, je rekel. In zakaj mi ga ni vsaj pokazal?!

Ubogi kostum! Bil si tiran zaman. Tvoja krasna metulja krila se ne razpno v žarnem lebu, ne razvesele nobenega pogleda človeškega z duhovnim leskom. Obledel in sprlne na podstrefju, med zaprašenim šero. Toda nikoli, nikoli! Vsaj jaz sama le hočem videti v vsi tvoji slavi. Tega mi ne more zabraniti tiran.

In res mlada gospa počasi odlaga obleko in si oblači prepovedan kostum. Je

sorojake ter prosto pot na morje. Ali zapušte sedaj nevarno pot nameravnega nasilja ter krenejo na pot pravičnega sporazuma?

Ali misli Italija, da bo z nasilno rešitvijo jadranskega vprašanja, če se ji sploh posreči, dosegla mir? Nikakor ne! Naš narod se bo s sovražstvom, ki se ne bo dalo zatreti, otresal verig suženjstva, z vedno večjim pritiskom bomo zahtevali tudi za severni del države neovirano pot na morje, tako da bo vladala neprestana, neznosna napetost, ki bo pretresala ob vsaki priliki celo Evropo, dokler ne bo buknil na dan zopet grozen požar. In kaj bodo imeli od tega Italijani? Tudi zasnova strategična meja jih ne bo varovala pred požarom, kajti ta ne bo posebno trdna; podminiralo jo bo naše nesrečno, nezadovoljno ljudstvo onkraj meje. Tega pa naj vendar nikar ne mislijo, da se jim kdaj posreči gospodarsko ali politično zagospodovati na Balkanu. Tudi temne spletke jim ne bodo več pomagale, za vse to je že prepozno, kajti na Balkanu se dani, posamezna plemena odpirajo oči ter se vračajo na pravo pot. Balkan je hlapčeval tuji politiki, a ne bo nikdar več.

Mi ne zahtevamo tuje zemlje, hočemo le to, kar nam je odmerila narava in zgodovina. V spornem ozemlju med Devinom, Triglavom in Reko prebivajo izključno Jugoslovani, le mesta Gorica, Trst in Reka imajo mešano prebivalstvo. Dočim je že njih neposredna okolica čisto slovenska. V Istri posedujejo Italijani le ozek pas njeznega zahodnega dela, ostali so raztreseni v majhnem številu po nekaterih mestih. Kdo more stvarno in resno zanikati ta suha dejstva? Vsa ta zemlja je torej z njenim prebivalstvom vred v ogromni večini jugoslovanska, a vendar noče Italija te preproste resnice svetu pripoznati. Italijani imajo pač to pravico, da dajo Jugoslaviji italijanskim naselbinam v kulturnem in gospodarskem oziru prost razvoj; to bi po pravični poti z lahkoto dosegli, ako bi se odrekli vsem drugim sebičnim, imperialističnim težnjam. Potem bi se jim ne bilo treba strašno oklepiti tako strašno krivičnega načrta, da si radi onih redkih naselbin, ki se nahajajo tostran Jadrana, prilastijo našo Goriško in Primorje ter podjarmijo ogromno število Jugoslovancev. Tudi nervozna skrb za bodočnost, za strategično mejo na naši zemlji, vsaj proti Jugoslaviji bi v veliki meri odpadla.

Italija se igra z neodvisnostjo Reke, mi pa bi morali stopiti pred svet z zahtevo, ki se bo vsaj nekoliko približala naši pravici do samoodločbe! **Zahtevajmo neodvisno Goriško brez Furlanije, a z Vipavo do Nanosa, neodvisen Trst, neodvisno Istro! Edino v tej zvezi bi mogli govoriti tudi o neodvisni Reki. Vse to ozemlje skupaj naj tvori strogo nevtralnemu državo**, v kateri bi bila oba naroda popolnoma enakopravna in ki bi nudila enake trgovske in prometne pravice tako Jugoslaviji kot Italiji. Ta vmesna država od morja do Mangarta ter od Reke do Devina bi bila delo sporazuma, ki bi vsaj delno zavarovalo naše naravne pravice. Njena mednarodno zajamčena nevtralnost bi tvorila tudi za Italijo najboljšo strategično mejo.

Taka rešitev bi gotovo značila za nas veliko odpoved, toda zagotovila bi vsaj kulturno življenje našemu narodu

ter ga rešila strašnega, obupnega trpljenja. Morda jo je že kdo predlagal na mirovni konferenci, a jo je Italija odklonila. Toda velika vprašanja počasi dozorevajo in tudi upajmo, da je vsaj delavske in trgovske italijanske kroge v Trstu in Reki že predramil mrzel curek razočaranja iz prvotnega navdušenja. Zato je naša dolžnost, zlasti časopisja, da to misel krepko oživimo pri vseh prizadetih.

V pravični rešitvi narodnostnega in gospodarskega vprašanja bo zasidrana ponosna zavest svobode, ki bo boljše jamstvo za trajen mir med Jugoslavijo in Italijo kot mogočne gore, ki naj oklepajo zasužnjene. Ako bi bilo italijansko ljudstvo natanko poučeno o dejanskih razmerah in o naših posebnih namenih glede sporazuma, ako bi ono odločevalo o svojih mejah, bi gotovo mnogo lažje dosegli spravo. Imperialisti pač nimajo čuta pravičnosti in poleg tega se premnogi politiki preradi ozirajo na trenutni uspeh in na osebno slavo, ne vpoštevajo pa pri tem zadosti širših plasti ljudstva. In kdo mora v zgodovini pregrehe in zmote diplomatov prej ali slej drago poplačati s svojo gorko krvjo? Ljudstvo!

Pogajanja z Italijo odgodena za nedoločen čas?

Celovec, 27. oktobra. »Freie Stimmen« poročajo iz Rima: V političnih krogih se glede jadranskega vprašanja in glede pogajanj z Jugoslavijo trdi sledeče: Pri teh pogajanjih se bo razvil tudi vprašanje jeseniškega ozemlja v obojestransko zadoščenje Italije in Nemške Avstrije, predvsem z ozirom na železniški promet. Ti krogi zastopajo mnenje, da po koroskem plebiscitu Jesenice morda ne bodo dolgo ostale v jugoslovanskih rokah.

LDU Zagreb, 26. oktobra. (ZNU) »Narodno Djelo« javlja iz Belgrada: Po najnovjših vesteh je pričakovati, da pride sredi novembra do pogajanj z Italijo. Trdijo, da se udeležijo pogajanj na eni strani Bonomi in grof Sforza, na drugi pa dr. Trumbić in dr. Vesnić. Pogajanja se bodo vršila v gradu na Isoli Belli.

LDU Belgrad, 27. okt. (ZNU) Italijansko opravnik poslov v Belgradu, Galanti, je posetil včeraj ministrskega predsednika dr. Vesniča in mu sporočil odgovor italijanske vlade na zadnje naznanilo našega zunanjega ministrstva, da se pogajanj na naši strani udeležijo dr. Vesnić, dr. Trumbić in minister Stojanović.

LDU Belgrad, dne 27. oktobra. (ZNU) Včeraj popoldne je bila seja ministrskega odseka za zunanje zadeve, ki je trajala do osemnajstih. V dobro informiranih krogih trdijo, da bo predložila Italija nove zahteve za podlago neposrednih pogajanj, na katere pa naša država ne bo pristala. Tako se bodo tudi sedaj pogajanja najbrže odgodila za nedoločen čas. Italija bo ponovno zahtevala to, kar poprej, namreč neodvisnost Reke in teritorialno zvezo Reke z Italijo ter da pripadeta otoka Vis in Crez Italiji. Kar se tiče meje v Istri in Sloveniji, bo zahtevala Italija one meje, ki so določene v londonskem paktu.

Železnica Jesenica-Vetrinj.

Celovec, 27. oktobra. (Izvirno.) Železniški promet na državni železnici Jesenica-Vetrinj prevzame s 1. novembrom avstrijska uprava, tako da vozi na tej progi zadnji jugoslovanski vlak dne 31. oktobra.

kradla v možovo sobo. Glej, spi tu na otomanu oblečen. Kocasta glava počiva na usnjeni blazini. Lahko bi ga umorila po zgledu junaške Izraelke in znebila bi se v trenotku brezčutnega tirana. Toda bilo bi prekruto. Glej, ima gotovo težke mučne sanje. Obraz je zastrt z žalostjo, ustne so bolešno zategnjene. Morda obžaluje svoj čin, morda se boji jutrajšnjega težavnega podjetja.

Usmiljena Psyche se je sklonila, morda bi prepričala s svojimi ustnami moreče sanje s čela spečeža, toda v tem je kanila s sveče vrela kaplja na njegovo roko. Mož je skočil pokonci in si zmel oči.

»Psyche!« je zaklical presenečen.

»Psyche!«

»Da, Psyche!« je rekla gospa, ko se je zdramila iz strahu.

»Najkrasnejša Psyche, ki sem jo kdaj videl!«

»Ah, nedavno si rekel, da mi ta kostum nikakor ne pristaja.«

»Seveda ne na ples, Tam bi tudi ne mogla to mitološko ulogo tako natančno izvesti — s to svečo roki — nad ležiščem...«

»Morda nečeš reči, za Boga, Amoro- vim?«

»O, vem, da nisem temu bogu niti za las podobna, toda zdi se mi, da tukaj nekje napenja svoj zlati lok —«

»Pusti me! Ne pomeckaj mi krila, saj dobro veš, da mora ostati ohranjeno za prihodnje leto —«

Regent odpotoval v Atene.

LDU Belgrad, 27. okt. (ZNU) Regent, ki je bil včeraj ves dan v Kupinovu, je snoči prišel v Belgrad in je danes zjutraj odpotoval s posebnim vlakom v Atene. Z njim potuje tudi vojni minister Branko Jovanović kot zastopnik vlade. Regent ostane v Atenah dva dni, nakar se vrne v nedeljo v Belgrad.

Princ Borghese, Tirolska in — Koroška.

Princ Borghese objavlja v milanskem »Corriere della Sera« zanimiv članek, v katerem zagovarja priklopitve južne Tirolske k Italiji in zavrača nemške ugovore proti temu in posebno predlog, naj ljudstvo samo odločuje. V tem članku opisuje Trentince, ki znajo še italijanski jezik, a so odrekli Italiji ljubezen. Piše:

»To je skromno ljudstvo, navajeno na delo, brez obzora, udinjeno nemškemu gospodiču, pod vplivom duhovnika, ljudskega učitelja in sodnika, ki govori le nemški; skozi desetletja in stoletja vzgojevano v to, da se klanja pred vsako avtoriteto, ki se smatra za nesmrtno. Kako moremo zahtevati, da bi nas to ljudstvo ob prvem našem pojavu sprejelo z odprtimi rokami?!«

Gotovo je, da se takega prizora, ko sin odklanja mater v nje lastnem jeziku ne more prenašati. Treba rešiti duše Italijanov. A, kako naj jih rešimo, dokler verujejo, da svoje izdelke morejo prodajati edino le Nemcem?! Predvsem pa, dokler mislijo, da bi bila republika ob zgornji Adiji raj vseh privilegijev, začeni pri oproščanju od vojaške službe, in da Nemci so in ostanejo gospodarji.

Nato zavrača princ Borghese nemško zahtevo o samoodločbi takole:

Kako morejo Nemci govoriti o samoodločbi, ko so ljudstvo tako otopili in zbegali?! Naj dopuste le, da bodo Italijani iz Branzola in Ladini iz Gardena združeni z Italijo le toliko let, kolikor stoletij so bili sužnji Nemcev! Tedaj šele — zaključuje Borghese — bomo čuli njihovo voljo! Obrnimo vse te Borghesove besede in posebno ta stavek na Koroško. Naj bi pustili, da bi bili Koroški Slovenci združeni z nami le toliko let, kolikor stoletij so jim ubijali Nemci čut za skupno domovino — potem naj bi se vršil plebiscit.

Čudno je, da pozna vsak pravico samo zase. V istih razmerah so živeli koroški Slovenci kot tirolski Italijani, isti bič je žvižgal nad njimi, ista peta jih je tlačila. In vendar so priznali pri nas plebiscit kot pravično sredstvo in se je z italijanske strani storilo vse, da je poteklo glasovanje v prilog Nemcem, na južnem Tirolskem pa smatrajo plebiscit za krivičen. In zopet smatrajo plebiscit na Koroškem za pravičen, a za Goriško je zopet — po mnenju Italijanov nedopusten. Strašna logika je to, usodna za narode in za človeštvo. Borghese pa je s svojimi besedami obsodil tudi vse ententno početje v Koroskem vprašanju.

Ratifikacija miru s Poljsko in Ukrajino.

LDU Varšava, 26. oktobra. (Brezzično.) Ministrstvo za zunanje posle je prejelo iz Moskve depešo, v kateri se naznanja, da je ruski centralni izvrševalni odbor sovjetov ratificiral dne 22. oktobra med Rusijo in Ukrajino na eni strani in s Poljsko na drugi strani sklenjeno premirje in predhodno mirovno pogodbo in da se bo izmenjava ratifikacijskih listin izvršila dne 2. novembra v Libavi. Nato je zunanji minister Sapieha poslal Čičerini brzojavni odgovor, v katerem mu naznanja, da je poljski državni zbor ratificiral pogodbo in da pride poljski zastopnik z ratifikacijskimi listinami dne 1. novembra iz Libave.

Premirje med Poljsko in Ukrajino.

LDU Varšava, 26. oktobra. (Brezzično.) Poljska vlada je dobila uradno poročilo, da je sklenjeno premirje med Poljsko in Petljuro.

Prinrave na Litvanskem.

LDU Gdansk, 26. okt. Mnogo nemških vojakov iz vzhodne Prusije in Osrednje Nemčije prestopa litvansko mejo v skupinah in posamezno. Z njimi prihaja tudi orožje in municija. Čete se zbirajo na gotovih točkah na Litvanskem, kjer čakajo nemški častniki, da jih povedejo potem na poljsko fronto; baje proti generalu Żeligowskiemu. Dne 18. t. m. je medzavezniška komisija zasledila velik transport čet in municije, ki ga je poslala nazaj v Nemčijo.

LDU Varšava, 26. oktobra. »Kurjer Peranny« priobčuje statistiko osrednje Litvanske. Po tej statistiki obsega osrednja Litvanska 33.000 kvadratnih kilome-

trov in ima 1.240.000 prebivalcev, od katerih je 810.000 Poljakov, 120.000 Belorusov, 115.000 Litvancev in 190.000 Judov in drugih narodnosti, torej 66 odstotkov Poljakov, 10 odst. Belorusov, 9 odst. Litvancev in 15 odst. Judov. V glavnem mestu osrednje Litvanske, v Vilni je med vsem prebivalstvom (128.000) samo 2100 Litvancev. V Grodnu je vsega skupaj samo 23 oseb litvanske narodnosti, v okrožju Osamiany pride na 180.000 prebivalcev vsega skupaj komaj 54 oseb litvanske narodnosti.

Proračun Čehoslovaške za leto 1921.

LDU Praga, 26. oktobra. (CTU) Proračun za leto 1921 vsebuje 14.104.374.650 K vseh izdatkov; od te hje 9.172.265.936 K rednih in 4.932.108.714 kron izrednih izdatkov. Prejemki znašajo 14.107.979.550 kron, redni 12.057.436.370 in izredni pa 2.050.543.180 kron. Investicijski program zahteva 3.052.600.000 kron.

Mažarska finančna politika

LDU Budimpešta, 25. oktobra. (TKU) Finančni minister je predložil današnji narodni skupščini zakonski načrt, ki naj bi dosegel, da se preprečijo nakane gotovih ljudi, izogniti se plačevanju davkov. Zakonski načrt prepoveduje do nadaljnjega izvoz vsakega nepremičnega premoženja ter prenos tustranski zahtev na inozemske račune ter nakazila vrednot nad 500 kron v inozemstvo. Ta zločin se kaznuje z ječo do petih let in denarno globo do 500.000 kron, z izgubo službe, izgubo političnih pravic in zaplembe dotičnih vrednostnih predmetov.

Rudarji se pogajajo z vlado.

LDU London, 26. oktobra. (Brezzično.) Po poslednjih poročilih so se pogajanja med vlado in rudarji razvila v »mirovno konferenco«. Odbor delavcev je po dvehurnem posvetovanju o novih vladnih predlogih sklenil, da sprejme te predloge za podstavo pogajanj.

London, 27. oktobra. (Reuter.) »Daily Express« javlja, da so zastopniki rudarjev v resnici sprejeli pogodbo, s katero se jim samo začasno povišajo plače. Končno veljavno zvišanje plač je odvisno od tega, kako bo napredovalo vprašanje premoženja.

LDU London, 27. okt. (DunKU) Odbor rudarjev je sklenil, predlagati rudarjem, naj zopet prično z delom. Lastniki rudnikov so se obvezali, z modernimi napravami zagotoviti in povečati produkcijo, kakor hitro gre do delavci zopet na delo.

LDU London, 27. okt. (DunKU) »Daily Express« poroča, da so zastopniki rudarjev sprejeli pogoje, v katerih se določa takojšnje, vendar pa ne končno veljavno zvišanje mezd. Končna ureditev mezd ostane odvisna od povečanja produkcije.

Železničarska stavka v Gradcu.

LDU Gradec, 27. okt. (DunKU) Radi slabega kruha so danes stopili v stavko delavci južne železnice v kurilnici. Tekom dneva so se jim pridružile tudi druge kategorije delavcev južne železnice. Radi tega je promet vlakov zelo neroden. Upajo, da bo stavka tekem jutrajnjega dne končana.

Proti turškim nacionalistom.

LDU London, 27. oktobra. (Dun. KU) »Times« javljajo iz Carigrada, da je general Gourand ponovno pričel ofenzivo proti turškim nacionalistom. V bližini Doraka in kolena reke Selhun je očistil ozemlje sovražnika.

Amerika za zvezo narodov.

LDU Pariz, 26. oktobra. (DunKU) V intervju s poročevalcem lista »Liberte« je izjavil kandidat za predsedništvo Cox, da želi, da bi vsi kulturni narodi pristopili zvezi narodov in prevzeli obveznosti, katere nalaga pogodba zveze narodov. Pristopila naj bi tudi Nemčija, ako bi se podvrkla določbam, ki veljajo za vse narode, in ako bi ipokazala svojo dobro voljo. Na vprašanje, kako misli Cox o umaknitvi ameriških zasedbenih čet na levi breg Rena kakor predlaga to protikandidat Harding, je odgovoril Cox: »Ako je vojna končana fizično, naj bo končana tudi legalno.«

Novo švedsko ministrstvo.

LDU Kodanj, 26. oktobra. (DunKU) »Berlingske Tidende« javljajo iz Stockholma: Novo Ministrstvo je sestavljen. Ministrski predsednik je Goer. Zunanje ministrstvo je prevzel grof Wrangel

tal, drhti milostna Psyche k pripravljene- nemu presolu.

Toda žal, da je vse to le sen! Mlada gospa stoji tu pred zrcalom v ječi — stoji seveda le na prstih drobnih nožic, toda le priklenja trdno k tlom neizprosni zakon teže. Toda poleg nje bdi ječar.

Bdi li še? Da, sliši šelest papirja, škripanje peresa. Grize ga li vest? Pogledam okrutneža skozi luknjico v ključavnici. Toda v tem trenutku se je ozvalo, kakor bi vpihnili luč in nastala je popolna tema. Mož je ugasnil svečo. Kaj bo sledilo temu?

Psyche, stoječ na prstih, prisluškuje. Toda ne sliši ničesar. Morda okrutnež že spi! Trdovratnež! Ni prosil odpuščanja, niti ni skušal, da bi se z njo spravil, niti ni segel na ključo teh vrat. Seveda bi mu jih itak ne odprla, če bi prosil na kolenih in se kesaje butal s čelom v vrata. Ne, teh vrat mu ne odpre niti jutri, niti pojutrišnjem, nikdar! Prisegam, nikdar! Ta neusmiljen, ledeni mož je nevreden moje ljubezni, varal je mlado, neizkušeno deklico. Sicer pa me niti ne ljubi, ni ljubil morda nikdar! Raztrgam vezi, ki so se izpremenile v suženjske okove. Ni prišel! Spi! Gotovo spi. Kako, da ne slišim dihanja? Tam je skoraj grobna tišina. Res, niti se ne zgane, niti ne diha. Kaj, če bi šla pogledat?

Še trenotek je prisluškovala Psyche napeto. Vzela je svečnik, previdno obrnila ključ. tiho odprla vrata in se po prstih

Belgijski minister o perečih vprašanih svetovne politike.

LDU Pariz, 27. oktobra. (Dun. KU) Iz Tournaya javljajo, da je imel tankaj belgijski minister Van der Welde govor, v katerem je razpravljajoč o vojaškem vprašanju izjavil, da se nasproti Nemčiji kot razoroženi državi ne sme več izvajati nepadalna politika. — H koncu svojega govora je obsodil boljševizem, z ozirom na katerega je dejal, da je angleško delavstvo v tem času najboljši primer zanj.

Programne misli nemškega državnega kanclerja.

LDU Berlin, 27. oktobra. (Dun. KU) — Državni zbor je danes razpravljal o pokritju državnih stroškov. Državni kancler Fehrenbach je v svojem govoru izjavil med drugim, da je Nemčija danes vojaško popolnoma brez moči. Zastopnik militarizma je danes Francija. Francosko oboroževanje pa nima napram Nemčiji nobene-

ga pomena več. Ravnotako naj bi razorožitev Nemčije bila začetek splošnega razoroženja. V nadaljnjem govoru je omenjal tudi Zg. Šlezije ter poudarjal, da so sile na delu, ki hočejo izpodkopati dogovore mirovne pogodbe. Nemci na Poljskem pa bodo ostali trdni v svoji zvestobi napram Nemčiji. Vlada bo predložila državnemu zboru zakonsko predlogo, po kateri naj bi Zg. Šlezija dobila samostojnost zvezne države. V nadaljnjem govoru se je bavil s priklopitvijo neodvisnih k tretji internacionali, pri čemer je izjavil, da se bo vlada z vsemi razpoložljivimi sredstvi borila proti morebitni državljanski vojni. Svaril je komuniste pred kakršnimkoli izgredu, ki bi bili naperjeni proti obstoječemu državnemu redu.

Pogreb corškega župana.

LDU London, 26. oktobra. (Reuter.) Truplo corškega župana bo položeno na mrtvaški oder v katedrali v Southworthu, kjer bo tudi blagoslovljeno. Od tu bo prepeljano na kolodvor. Namestnik župana v Corku je došel v London z 21 mestnimi svetniki in 10 pristaniškimi uradniki.

Volilni boj za konstituanto.

v **Krvavi pretep v Jugoslovanski tiskarni.** »Jutro« je včeraj priobčilo sledečo dogodivščino: »v Tajen zaupni sestanek so imeli včeraj zvečer v Unionu duhovniki, ki so jih na klerikalnem zaupniškem shodu kmetje izbrali iz kandidatne liste. Pritoževali so se nad grdo nevhvaležnostjo kmetov in jezili nad klerikalno svetno inteligenco, ker se med njo ni našel niti eden, ki bi se zavzel za duhovnike, s katerimi stoji in pade SLS. Med večino duhovnikov je prevladovalo mnenje, da naj se duhovništvo pri volitvah drži popolnoma pasivno in da naj ne poseza v agitacijo, temveč prepusti volilno borbo onim, ki mislijo, da morajo zmagati tudi brez duhovništva. Definitivnih sklepov ni bilo, pač pa so se prepustile vsakemu duhovniku popolnoma proste roke.« — Ugotoviti moramo, da ta vest »Jutra«, ni povsem točna. Duhovniki se niso zbrali v »Unionu«, nego v »Jugoslovanski tiskarni«. Na tem zaupnem sestanku so nastali težki spori in so duhovniki sklenili, da stopijo iz katoliške cerkve in se priključijo hrvaški narodni cerkvi. Ker so se duhovnikom prepustile popolnoma proste roke, je prišlo do pretepa z navzočo svetno inteligenco, in je bilo 13 ranjenih. Ranjence so prepejeli v »Leonišče«. Zborovanje se nadaljuje v petek v uredništvu »Jutra«.

v **Umetna korajža.** Sijajno uspeli zbor zaupnikov Slovenske ljudske stranke je prestrašil liberalce, da so na shodu celo slišali stvari, o katerih se ni govorilo. »Jutro« n. pr. poroča, da je prof. Remec na shodu zaupnikov poročal, da bo Ljudska stranka v volilnem boju rešila šest mandatov, če bo spretno agitirala. Prof. Remec o tem sploh ni govoril. »Jutro« si je te besede enostavno izmislilo. Razumljivo pa je, da si mladi gospodje okoli »Jutra« na ta način delajo korajžo. Liberalna stranka je razbita, zadnji ostanki ji silijo v razne strančice. Dr. Žerjav je mislil, da bo s samostojno in narodno socialno politično podružnico rešil svojo demokratsko liberalno firmo konkurza. Sedaj vidijo, on in njegovi, da je s tem liberalcem pogin le še bolj zapečatil. Odtod strah in groza, iz katerega se rodi jutrovska fantazija. Ko bi bila le malo bolj duhovita!

v **Slabo poučeni »Narod«.** Sinočnji »Narod« v članku zopet napada »klerikalce« kot sovražnike Srbov in kliče naj, »rablja in buriče«. Posebno ve povedati o »klerikalnem« protisrbskem hujskanju v armadi. Mi moramo »Narodu« le reči, da je zelo slabo informiran o razpoloženju med svojimi lastnimi pristaši, ako nevoljo med vojaštvom in ljudstvom piše na rovaš »klerikalcem«. Mi »Narodu« povemo, da je nevolja proti metodam Pribičevića in Draškovića v vrstah demokratskih pristašev prav tako splošna, kakor v ostalem delu prebivalstva. Naj le povpraša med svojimi ljudmi, kaj mislijo o postopanju z našimi ljudmi v vojski, o premeščanju naših častnikov v Makedonijo in Staro Srbijo, o postopanju carinaric in sploh o vseh dobrotah, ki nam jih naklanjajo demokratski močniki. Videl bo, da padajo tu vse strankarske meje in da se tu zopet enkrat vsi Slovenci strinjamo. Izjemo delajo le tisti demokrati, ki imajo samo v Beogradu, kakoršen je danes, priti na svoj strankarski ali osebni račun. »Narod« naj le vpraša med svojimi ljudmi, kaj mislijo o tem strankarskem lazi-jugoslovanskem »patriotizmu«! Ako je »Narod« do danes res mislil, da so vsi njegovi pristaši tako slepi in gluhi, mu bodi povedano, da se zelo moti in da je zelo slabo informiran. Taka neinformiranost je za vodilno glasilo demokratske stranke jako žalostna, a za stranko samo nevarna. Volitve so predurmi, a demokratski voditelji še ne vedo, koliko je med njihovimi ljudmi ura bila,

v **Shod v Pečarovcih.** Tu je imel g. Kleki zborovanje Kmečke zveze. Kraj leži že na Goriškem, kjer še dozdej ni bilo velikih shodov. Prvi shod je imel zadnjozimo g. Pušenjak. Ljudstva je bilo veliko. Vsi so bili navdušeni za program K. Z. Za gospodom Kleklom je hotel mešetariti za liberalno samostojno kmetijsko stranko gosp. Vojsk, potovalni učitelj Kmetijske družbe. Ljudje še seveda ne poznajo teh različnih imen. Zato je mislil, da jih bo kaj pridobil. Komaj pa je izdal svoje liberalne namene, je moral na zahtevo zborovalcev govor prekiniti in zaključiti svoje predavanje o »samostojni kmetijski stranki za Prekmurje«. Kmetijsko družbo pa spravlja ta gosp. Vojsk v slabo luč in ji le škoduje. Zato pa vendar ni plačan, da bi ji odtujeval Prekmurje!

v **Iz Prekmurja.** Komaj je bil v torek zjutraj razglašen imenik kandidatov, že napada »Jutro« v sredo zjutraj kandidata za Prekmurje g. Pintariča Ljudevita iz Beltince. Iz tega sledi, da ga gg. od »Jutra« že poznajo. Samo ne povedo, odkod. Zato jim mi naznamo. Liberalci so že nagovarjali g. Pintariča, naj kandidira na njihov program. Celo g. dr. Novak, znani demokratski poslanec iz Medžimurja, je prišel k njemu, da bi ga pridobil za liberalni program, in da bi sprejel kandidaturu na dr. Novakovi podlagi. »Jutro« zdaj piše, da je pristal na »klerikalni« program, »ker je popolnoma gluh«. Res je le, da je bil za liberalni program popolnoma gluh. Očita mu tudi, da ne zna slovenski. G. Pintarič je rojen v Prekmurju, zna torej toliko slovenski kot drugi Prekmurci. Če zna tudi hrvaško-srbski kot bivši hotelir v Sarajevu, mu to ne bo škodovalo. Prekmurci pa si bodo zapomnili, da liberalci prekmurščine ne priznajo za slovensčino. Očita mu tudi, da je »znan madžarski agitator«. Da tega liberalci sami ne verjamejo, sledi iz tega, ker so mu slovenski in medžimurski liberalci ponujali kandidaturu. S takimi noticami pa liberalni gospodje najbolj agitirajo za g. Pintariča.

v **Demokrati pred volitvami popuščajo.** »Obzor« pretresa volilni govor ministra Draškovića v Zagrebu in piše: »Drago nam je, da tudi demokratska stranka — vsaj po izjavi ministra Draškovića — popušča v svojem centralizmu, ki ga je naglasila v svojem programu. Ali je pa gosp. Drašković samo v Zagrebu tako ublažil Pribičevićev centralizem? G. Drašković je govoril o oblasteh (pokrajinah), ki bodo imele svoje vlade in svoje sabore. Seveda jim g. Drašković daje bolj značaj županiških skupščin, a vendar je pogaženo Pribičevićevo načelo, ki o pokrajinah neče niti slišati, marveč boče, da se vsa država razdeli na županije. Demokrati polagoma spoznavajo, da jih njihov centralizem uničuje, da vsi narodni sloji jako dobro čutijo, da jih taka uprava vodi v pogubo, pa zato popuščajo, a upamo, da bodo popustili še več. Malo po malem večina strank sprejema načelo tako zakonodajne kakor upravne decentralizacije, samo da eni hočejo, da se pridrži centralni upravi čim več pravice, dočim bi drugi hoteli, da bi bile čim jače pokrajine. Toda v tem ne bi bilo več nepremostljivih zaprek. Glavno je, da dobe Hrvat in Slovenci v ustavi vsa jamstva, da bo v tej državi vladala popolna plemenska ravnopravnost.« Tako se v volilnem boju čistijo pojmi in zdrava avtonomistična misel si krepko dela pot v konstituanto.

v **Iz stranke v stranko.** Kakor pri nas se demokratje tudi na Hrvaškem love za kmetске rokave, da bi jih volilna povodenj ne pokopala. Ustanovili so si podružnico pod firmo »Seljačkoga saveza«, ki je pa pred svetom »samostojna« kmetška stranka. Tej stranki pa niso mogli najti prave glave, a brez te pač ne gre. Pomagali so si pa lahko, ker ima demokratska stranka sama glav na pretek. Od-

stopila je Seljačkemu savezu dr. Poljaka kot nositelja kandidatne liste. Dr. Poljak je v to svrhu svoj izstop iz demokratske in svoj pristop v kmetško stranko enostavno objavil v listih — pa je stvar opravljena. A načela, programi? Nepotrebno vprašanje. Mandati, mandati in oblast, ki jo prinese, za to gre! Ali bodo hrvaški kmetje to prav umeli?

v **Vse za večji ugled države.** Povodom volivnega govora ministra Draškovića v Zagrebu spominja »Obzor« tudi famozni predlog o redu in radu in pravi: »G. Drašković menda pač ne misli, da bo njegov diktatorski predlog o redu in radu dvignil državi ugled in učvrstil njen ustroj. Gosp. Drašković je očrtal stvar preveč na lahko roko. Dejansko bi bil s to uredbo vsak posameznik v tej državi izpostavljen samovolji žandarjev in policije, dejansko bi bilo popolnoma izključeno vsako politično življenje, a državna oblast in njeni organi bi mogli brez kontrole odločevati o osebni varnosti in imetju vsakega državljana. Njegova uredba je najboljši primer centralističnega absolutizma, a žalostno je, da so se našli demokrati, ki so ploskali tudi tem izvajanjem.«

v **Pašič v Novem Sadu.** V nedeljo je bilo v Novem Sadu veliko zborovanje radikalne stranke, na katerega je prišel tudi Nikola Pašič, kateremu so na kolodvoru priredili prijazen sprejem. Razširjeni mestni svet je imel sejo, na kateri so g. Pašiča imenovali za častnega meščana. Na zborovanju je govoril g. Pašič o delu radikalne stranke v preteklosti, o njenem delovanju za narodno ujedinjenje in o bodočnosti.

v **Za kandidaturu dr. Trumbiča.** Predsinočnjim je bil v Splitu sestanek meščanstva, na katerem sta bila glede dr. Trumbičeve kandidature stavljeni dva predloga: Ali da se v občini Split, Kastel, Klis in Police postavi medstrankarska lista za vse volilno okrožje. Izvoljen je bil odbor, da stvar prouči, stopi v stik s strankami in da o tem danes poroča na novem sestanku.

v **Ban Laginja za Radiča.** Kakor poročajo hrvaški listi, se muči ban dr. Laginja te dni v Beogradu, da bi izposloval za Radiča pomiloščenje in le-temu tako omogočil, da se vdeleži volivnega gibanja in volitev.

v **Kandidatura dr. Potočnjaka.** Bivši podban dr. Franjo Potočnjak priobčuje v zagrebških listih izjavo, v kateri navaja, da odstopa od kandidature nadstrankarske skupine v Primorju zato, ker kandidira poleg njega še druga nadstrankarska skupina, ki jo podpira bivši Jugoslovanski odbor. Dr. Potočnjak je mnenja, da je ta kandidatura naperjena proti njegovi osebi, pa zaradi tega odstopa od kandidature.

v **Frankovski pokret v Liki.** »Narodni Politiki« poročajo iz Like o razmahu frankovskega gibanja: »Frankovska gospoda in bogatini so vrgli v volilno borbo ogromna denarna sredstva. Njihovi agitatorji se vozarijo v njihovih kočijah, goste se pri njih, a listnice so jim polne novčanic prav kakor bi se bili vrnili časi, ko so se s stotaki kupovali glasovi. Ljudstvo slepe s samostojno Malo Hrvatsko — brez Srema, Bosne, vzhodne Like, Dalmacije, Istre in Primorja — Hrvatska štirih županij. Sklicujejo se na Italijane, ki da z gotovostjo računajo s Frankovi in Saksovo akcijo. Treba le počakati na dan 28. novembra, potem bomo videli! Na ta način so premotili mnogo Hrvatov. Frankovski prvaki čim dalje više dvigajo glave in odklanjajo vsako kooperacijo. Kdor jih vpraša za kulturno točko njihovega programa, izjavljajo, da so pripravljeni podpisati revers, da bo trojica njihovih kandidatov za krščansko kulturo v novi državi, četvorka pa za odkrit liberalizem! Dopis zaključuje: »Frankovska imena bo beležila hrvaška zgodovina s črnimi črkami, ker so oni tudi v novi državi — grobokopi hrvaštva.«

Dnevne novice.

— **Načrt ustave** »Narodna Politika« javlja iz Beograda: Ministriški svet je naročil ministru za konstituanto, naj izdela načrt ustave, ki bo predložen konstituantni. Menijo, da bo minister prihodnji teden gotov s svojo nalogo.

— **Volitve na Koroskem** se bodo vršile, kakor pišejo dunajski listi, še-le začetkom prihodnje pomladi.

— **Iz Prekmurja.** Na prebivalstvo je ugodno vplivalo, da se je iz provizoričnega komisarijata napravilo definitivno okrajno glavarstvo. Madžaroni so imeli v provizoriju še vedno podporo za svoje upanje, da bi jih prišel Horthy odrešiti. V Sombotelju so madžarski agitatorji kazali monašerskim Slovincem tablo z napisom SHS, kar jim znači Siess. Horthy, Siess! t. j. Zuri se, Horthy, žuri! (da prideš odrešiti prekmurske Slovence).

— **Pojasnilo.** »Slov. Narod«, kakor tudi njegov tovariš »Jutro« se zadnje čase zopet večkrat zaganjata v Gospo-

darsko komisijo ter bivšega in sedanjega predsednika, Remca in Ogrina, češ da se blago oddaja le pristašem SLS. Večje množine blaga se oddajajo le pri sejah, kjer so zastopniki raznih korporacij, in kjer so gotovo tudi pristašniki raznih političnih strank. Ti bi se gotovo upirali, če bi se blago oddajalo le pristašem ene stranke. Sicer pa se še nikdar iz te strani ni utemeljevala od kogarkoli iz članov komisije niti ena prošnja za oddajo blaga. Načelnik komisije ali vodja ima le neznamen samostojni delokrog pri oddaji blaga. Ker nima nikdo od teh, ki vsak dan prihajajo radi oddaje blaga v manjših količinah v urad, zapisano na čelu, kateri stranki da pripada in ker predsednik Ogrin tudi ne more vedeti, kateri obrtniki da so pristaši njegove stranke, je to natočevanje zelo neumestno. Da se pa dopisnik nekoliko potolaži, bomo ob priliki, ko bo več časa, pojasnili, katere stranke pristaši so dobili več blaga; če bo to komu ne ljubo, ne moremo zato. — Ogrin, tačasni načelnik gospodarske komisije.

— **Koledar K. T. D.** za l. 1921 bo jutri v celoti izgotovljen in se prične razpošiljati p. n. društvenim članom.

— **Samostojen razgrajč obsojen.** Samostojni Franc Košenina je na občnem zboru Kmetijske podružnice v Sori razgrajal in žalil našega predsednika podružnice in krajnega šolskega sveta g. Fr. Mihovca. Okrajno sodišče v Škofji Loki je prisodilo temu samostojnemu razgrajču en dan zapora in povračilo pravnih stroškov. Samostojna olika je bila zopet enkrat kaznovana. Franc Košenina je bil že dvakrat predkaznovan, enkrat na pet mesecev radi pretepa, enkrat pa radi prepovedane igre, kakor se je pri tej priliki ugotovilo pri sodišču.

— **Pevski odsek izobr. društva na Črnučah** priredi v nedeljo, dne 31. oktobra koncertno produkcijo, ki jo dirigira st. iur. Stanko Vurnik. Produkcija bo ob 3. uri pop. v prostorih Društvenega Doma z naslednjim vzporedom: 1. Schwab: Še ena; 2. Adamič: Vasovalec; 3. Schwab: Dobro jutro; 4. Prochazka: Moč ljubezni; 5. Prelovec: Jaz bi rad rudečih rož; 6. Anđel: Igra kolo; 7. Prochazka: Pomlad; 8. Adamič: Večerna I; 9. Anđel: U jesenske duge noči; 10. Aljaž: Na straži.

— **Državna posredovalnica za delo.** Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Murški Soboti je iskalo v preteklem tednu od 16. do 23. oktobra 1920 dela 263 moških in 80 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 164 moških in 63 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 149. Promet od 1. januarja do 23. oktobra 1920 izkazuje 24.153 strank in sicer 10.322 delodajalcev in 13.331 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 6559. Dela iščejo: Pisarn. moči, stavb. in strojni ključavničarji, kolarji, peki, mlinarji, mesarji, trg. sodrujnik, sodrujnik, kovači podkov. in za orodje, krojači, šivilje, čevljarji, dninarji, dninarice, natakariče, služkinje, vajenke, vajenci itd. V delo se sprejmejo: Hlapci, poljski delavci, dekle, drvarji, zidarji, tesarji, mizarji za mešana dela, poštiv., modelni, strojni mizarji, livarji, ključavničarji, železostrojarji, kotli, kovači, strojarji, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, sobarice, vajenci, vajenke itd.

— **Državna posredovalnica za delo, osrednji urad v Ljubljani** objavlja: Pri drž. uradu za delo se zglašajo zadnje dni izredno mnogo beguncev s Koroskega, ki so morali vsled nemškega terorja zapustiti svoje kraje. Navadno so brez vsakih sredstev in sedaj nujno prosijo za delo, da se rešijo vsaj največje bede. Po večini so to nekvalificirani delavci, ki prosijo zaposlenja v večjih skupinah pri večjih podjetjih. Vsa podjetja, ki bi mogla te delavce vsaj za nekaj časa zaposliti, se nujno naprošajo, da prijavi to z navedbo pogojev ljubljanski ali mariborski podružnici »Državne posredovalnice za delo«.

— **Organizacija občinskih uradnikov** Hrvaške, Slavonije in Medžimurja naznanja, da ne bo ustavila dela, kakor je sklenila, ker bi to v teh časih imelo nedogledne posledice na naše javno in upravno življenje. Kraljeva deželna vlada v Zagrebu sprejema to izjavo z velikim veseljem na znanje.

— **Prebivalstvu ljubljanske okolice!** Dne 2. novembra t. l. ob 15. uri (3. uri popoldne) se bo razstrelilo ob Savi približno južno vasi Sv. Jakob in severno vasi Sneberje 2 topovske cevi. Da se prepreči nesreče vsled eksplozije nastalih drobcev, kakor tudi, da se ne vznemirja prebivalstvo Ljubljane in okolice, čast mi je uredništvo prositi, da to v cenjenem listu razglašajo. — Zastopa upravnik: kapetan II. kl. Ant. R. Sablačan.

— **Pozor, lesni trgovci in producenti!** Vsi lesni trgovci in producenti, kateri imajo les v koroski plebiscitni coni A in bi hoteli vsied izida plebiscita les odpeljati v Jugoslavijo, se pozivljajo, da pošljejo nemudoma natančen seznam lesa (desk, tramov v m) in kje se isti nahaja. Odseku za

lesno industrijo (Zveza industrijcev v Ljubljani). Vladni komisar pri Odseku za lesno industrijo Zveze industrijcev v Ljubljani bo radi odvažanja lesa interveniral pri plebiscitni komisiji v svrhu, da se ne bo delalo težko pri odvozu istega. Ker je zadeva zelo nujna, se zainteresirani pozivljajo, da dopošljejo prijave za gotovo do dne 5. novembra t. l.

— **Jadranska banka.** Upravni svet je gosp. Rolaanda Kussa, višjega uradnika in revizorja, imenoval za centralnega prokurista.

— **Živčne bolezni.** Profesor Krafft-Ebing na Dunaju, slovit raziskovalec na polju zdravljenja živčnih bolezni, je dožgal, da učinkuje »Franz Josef-grenčica« že po malo minutah in se lahko zavziva.

— **Kompletan telefon** v dobrem stanju kupi takoj invalidski oddelek poverjeništvu za socialno skrb.

— **Ogrizen fant.** V deželno bolnico se je prišel zdraviti radi težke pokvare 15 letni sin gostilničarja Ivana Ramova iz Stožice št. 51, katerega je pred dvema mesecema popadel ob času pasjega kontumaca pes I. Buzzolinija iz Stožice.

Ljubljanske novice.

lj **Poziv.** V petek, dne 29. okt. praznujemo drugo obletnico našega narodnega osvobodjenja. V ta namen se daruje ta dan ob 10. uri v stolnici sv. Nikolaja slovesna spominska služba božja. Mestna občina bo okrasila svoja poslopja z narodnimi zastavami ter vabi vse hišne posestnike in vse prebivalstvo, da store enako.

lj **Predavanje v Rokodelskem domu.** Danes ob 8. uri zvečer bo predaval v Rokodelskem domu g. dr. Kržan. Predavatelj bo obravnaval tvarino, ki bo jako zanimala mojstre in pomočnike. Po predavanju bo vpisovanje v strokovne tečaje, ki se bodo vršili v Rokodelskem domu.

lj **Krapeževi vozovi.** Od »Gospodarske komisije« v Ljubljani smo dobili sledeče pojasnilo: Gosp. Krapež se v »Slov. Narod« pritožuje, da mu je gospodarska komisija zaplenila na prav nelep način več vozov. Stvar pa je sledeča: Policijski organi so pri nekem pogonu v Mestnem logu naenkrat dobili v neki šupi več vozov, ki so bili vsaj nekateri vojaškega izvora ter so to naznanili Gospodarski komisiji. Leta je poslala svoj organ na lice mesta. Ker so bili vozovi res sumljivi, so se v navzočnosti g. Krapeža zaplenili. Gosp. Krapež mesto, da bi dokazal, da so vozovi njegova lastnina, je po svojem pravnem zastopniku vložil priziv na direkcijsko plena v Belgrad. Če se torej ni hotel ponizati, da bi se h komisiji potrudil, in mu je bila krajša pot v Belgrad, naj čaka rešitve, dokler ne pride. Sicer sta pa dva voza med šestimi sigurno last bivšega erarja, en voz našega domačega izvora pa je bil svojčas ukraden na dvorišču g. Binderja.

lj **Služba stalnega šolskega slugje** je razpisana na Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani. Natančneje je razvidno iz Uradnega lista št. 123.

lj **Onesnažena hiša.** Hišo Franca Živica na Rimski cesti št. 17 so onesnažili neznan zlikovci s tem, da so z rdečo oljnato barvo napravili več ničel in križev 20 do 30 cm visokih.

lj **Moka za krmo.** Mestno tržno nadzorstvo bo razprodajalo v sredo, dne 3. novembra med 8. in 11. uro v Mahrovi hiši večjo množino zaplenjene pokvarjene krušne moke. Vsaka stranka dobi samo 1 do 2 vreči.

Orlovski vestnik.

Zahvala. Vsem, ki so pripomogli, da se je tako veličasno izvršil pogreb prvega mučenca orlovske misli br. Viktorja Novaka iz Orešnice, župnija Št. Jernej, se tem potom najtopleje zahvaljujemo in obenem priporočamo Viktorja v molitev.

Družina Novakova — Oreš. Št. Jernej. Novi orlovski odsek so se ustanovili v Smarjah pri Jelšah, na Koroski Beli, v Gornji Ponikvi in Galiciji pri Celju.

Dijaški vestnik.

Katoliško Jugoslovansko akademsko društvo »Jug«. Na poslednjem občnem zboru, obdržanem dne 16. okt. t. l., je izvoljen za zim. semester šol. leta 1920/21 sledeči odbor: Jože Rustja, predsednik; Vladislav Vlašič, podpredsednik; Ferdo Fuchs, tajnik; Jože Štupar, blagajnik; Edo Kušlin, knjižničar; Janez Triller, gospodar.

Turistika in sport.

Nogometna tekma. V petek, dne 29. oktobra se vrši na prostoru Ilirije nogometna tekma med Ilirijo in Primorjem. Začetek ob 15. uri popoldne. Tekma se vrši ob vsakem vremenu. (k)

Najnovejša poročila.

Dr. Korošec dosegel bistvene spremembe finančnega zakona.

Belgrad, 27. okt. Med železniškim ministrom dr. Korošcem in finančnim ministrom dr. Stojanovičem je došlo v soboto do spora. Dr. Korošec je zahteval razne spremembe finančnega zakona, na katere pa minister Stojanovič ni hotel pristati. Končno je med obema ministroma došlo do sporazuma. Minister Stojanovič je sprejel nekatere spremembe finančnega odbora. Po teh izpremembah bodo davek na vino plačevali samo konsumenti. Trošarina na mošt od sadja se popolnoma odpravi. Zganjekuha bo prosta do 6 izlívov v malih, in do 6 izlívov v velikih kotlih. Zemljiški davek se zniža povsod od 4 kratnega iznosa na trikratni iznos. Eksistenčni minimum se določi na letnih 4800 kron. Od električnih žarnic izpod 10 sveč se ne plača ničesar. Od olja se trošarina ne plača ter se tudi ukine davek na kvas. Zakon o posebnih davčnih povišanjih v Sloveniji se ukine. Najvišje finančno sodišče za Hrvatsko, Dalmacijo in Slovenijo bo v Zagrebu.

LDU Belgrad, 27. oktobra. (Uradno.) Ker so odstranjene težkoče, radi katerih je g. Kosta Stojanovič predložil ostavko kot finančni minister, je finančni minister umaknil ostavko ter je danes prisostvoval ministrski seji.

SMRT GRŠKEGA KRALJA.

LDU Belgrad, 27. okt. (ZNU) Smrt grškega kralja je zbudila žalost v vseh političnih krogih naše prestolice. Takajšnji grški opravnik Diamandopolu je bil večeraj dopoldne pri ministrskem predsedniku dr. Vesniču, da mu osebno sporoči tužno vest. Naša vlada je odposlala takoj sožalno izjavo grškemu ministrskemu predsedniku Venizelosu, isto je storil tudi predsednik narodnega predstavništva dr. Stanojlo Vukčević.

LDU Pariz, 27. oktobra. (Havas.) Grški poslanik v Parizu Romanos je glede smrti grškega kralja izjavil nekemu časnikarju nastopno: Grški kralj je imel nekaj psov pasme »bulldog«, ki jih je vedno jemal s seboj na izprehod. Kralj se je sprehljal navadno do male hišice, v kateri je stanoval grajski čuvaj. Ko je šel kralj mimo stanovanja višjega upravitelja, ki je služboval že za kralja Jurija, sta naskočila oba psa opice višjega upravitelja, ki so se zabavale na trati. Kralj je posredoval, pri čemur ga je ena opica ugriznila. Po treh dneh so se pokazali pri kralju sledovi zastrupljenja.

POTOVANJE REGENTA V ATENE.

LDU Belgrad, 27. oktobra. (ZNU) — Nj. Vis. regent prestolonaslednik Aleksander je odpotoval s posebnim vlakom v Atene, da prisostvuje pogrebu pokojnega grškega kralja Aleksandra. Kraljevsko vlado bo zastopal pri tej žalostni svečanosti minister za vojno in mornarico general Branko Jovanović. Predsednik ministrstva dr. Vesnić je spremlil visokega potnika zjutraj na Topčidersko postajo.

LDU Belgrad, 26. oktobra. (Uradno.) Danes ob 19. je Nj. Vis. regent prestolonaslednik blagovolił podpisati ukaz, s katerim se na podlagi člena 53. ustave za kraljevino Srbijo pooblašča vlada, da ga za časa bivanja izven domovine zastopa v izvrševanju kraljevskih dolžnosti.

LDU Belgrad, 27. oktobra. (Uradno.) Nj. Vis. regent prestolonaslednik Aleksander je podpisal ukaz, s katerim je za zastopnika ministra vojne in mornarice za čas njegove odsotnosti določen predsednik ministrskega sveta dr. Milenko Vesnić.

DR. TRUMBIČ O POGAJANJH Z ITALIJO.

LDU Zagreb, 27. okt. (ZNU) »Novosti« poročajo iz Belgrada, da je snoči na seji ministrskega odbora za zunanje stvari dr. Trumbič, da z ozirom na poročila iz Italije izgleda, da se pogajanja za rešitev jadranskega vprašanja ne bodo kmalu pričela. Zavlačevanju je kriva Italija.

MINISTRSKA SEJA.

LDU Belgrad, 27. oktobra. (ZNU) — Danes je bila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 10. do 14. ure popoldne. Na tej seji se je razpravljalo vprašanje notranje politike, kakor tudi o vprašanju izpopolnjenja dela za konstituantno.

NAŠI ODPOSLANCI PRI ZVEZI NARODOV.

Belgrad, 27. okt. Naša vlada bo poslala na prvo sejo Zveze narodov, ki bo 15. novembra, tri odposlance, in sicer 1 Srba, 1 Hrvata in 1 Slovenca. Prvi seji bo prisostvoval tudi ministrski predsednik dr. Vesnić.

PRAVOSLAVNI PATRIJARE.

LDU Belgrad, 27. okt. (ZNU) Današnje »Službeno Novine« prinašajo

ukaz ministra za vero, s katerim se določa, da se volilni zbor za volitev patrijarha srbske pravoslavne cerkve sestane v Belgradu v saborni cerkvi dne 12. novembra.

POVIŠANJE OROŽNIŠKIH PLAČ.

Belgrad, 27. oktobra. Orožnikom v Srbiji in Črnigori se poviša mesečna plača za 350 dinarjev, za vsakega družinskega člana dobijo po 4 dinarje na dan. Orožnikom preko Save se povišajo plače mesečno za 300 dinarjev, za vsakega družinskega člana dobijo po 3 dinarje na dan.

STAVKA V OSJEKU KONČANA.

LDU Osijek, 27. okt. (ZNU) Večera opolnoči je prenehala generalna stavka. Delavci so se vrnili na delo ter so listi pričeli zopet izhajati. Aretiranih je bilo več delavcev, ki pa so medtem že izpuščenji na svobodo. Mir se ni nikjer kalil.

POLJSKA IN MALA ENTENTA.

LDU Dunaj, 27. oktobra. »Neue Freie Presse« poroča, da pristopi Poljska k mali ententi.

TAKE JONESCU V VARŠAVI.

LDU Dunaj, 27. oktobra. Take Jonescu je došel v Varšavo.

ADMIRAL MILLO.

LDU Split, 27. oktobra. (ZNU) Admiral Millo je bil poklican v Rim in je v ponedeljek odpotoval.

SESTAVLJANJE NOVE VLADE V AVSTRIJI.

LDU Dunaj, 27. oktobra. Danes je imel posvetovanje krščansko-socialni državnozborni klub glede sestave nove vlade. Sodi se, da bo na vsak način došlo do koalicije med krščanskimi socialci in Velcnemci.

PREUREDITEV CARINE V AVSTRIJI.

LDU Dunaj, 27. oktobra. Avstrijska vlada se bavi z načrtom preureditve carinskega sistema. Avstrijska vlada namerava v bodoče zahtevati plačila za vso carino v tujih zdravih valutah.

PONESREČENA ŽELEZNIČARSKA STAVKA V RUMUNJI.

LDU Bukarešta, 27. okt. (Damian) Po socialnih demokratih na 20. t. m. opolnoči proglašena železničarska stavka se je popolnoma ponesrečila. Del železničarskega obojja je stopil v stavko že 19. t. m. Vlada je odredila militarnizacijo železnice ter so se danes vrnili že skoro vsi železničarji na delo. Vlada je pozaprila vse socialistične voditelje. Postavili jih bodo radi zločina proti varnosti države pred vojno sodišče. Obsedno stanje ostane tudi nadalje v veljavi, ravnotako cenzura, ki je vpeljana po vsej državi.

KOMUNISTIČNI ZAROTNIKI PRED SODIŠČEM.

LDU Budimpešta, 27. okt. (DunkU) Kazensko sodišče, določeno kot preki sod, je razpravljalo o zadevi komunističnih zarotnikov, ki so razširjali komunistične letake, poslano od dunajskih emigrantov. Železniški sprevednik Josip Lacher je bil obsojen radi zločina proti državi na vešala, strojevodja Goerog pa na 15 letno ječo.

Razne novice.

r **Žalosten spomin.** Pri ustju reke Delaware sta ušla — tako poročajo ameriški listi — dva železniška uslužbenca rešilni pas z ladje »Lusitanija«. Ves je bil pokrit z morskimi travo, ker je že pet let ležal v morju t. j. od dne, ko so Nemci »Lusitanijo« torpedirali ter pokopali z njo vred več kot 1000 ljudi v morske globočine. Na pasu so se še držali dolgi plavil lasje mlade ženske, ki se je hotela na njem rešiti.

r **V eni uri iz zrna kolač.** V 55 minutah je bila na polju stoječa pšenica pretvorjena v kruh. Harry Ruff, predsednik mlinarskega društva v Chambeu v Ameriki je šel na polje, kjer je farmar žel pšenico. Vzel je dve meri uprav požete in omlačene pšenice, jo peljal v svoj mlin in zmlel; moko je nemudoma peljal domov in ženka mu je spekla iz nje kolač. Vse to je trajalo vsega vкуп samo 55 minut.

r **Brezzičen brzovaj godba.** O brezzični telegrafiji kakor o godbi v vzduhu piše inženir ameriškega Marconijevoga društva. Ves je navdušen po njenih uspehih in očaran z njeno tehniko. To so vam zvoki vseh tonov od najfinejšega do najjačjega. Uradnik brezzičnega brzovaja sedi v svoji celici, edin človek na ladji, ki je spojen z ostalim svetom. V zraku pojo gosli, tresje se zvoki flavte in včas kakor bi zabučal ves orkester. V dalji 3000 km je slišati odmev basovega glasu brezzične postaje iz Honolulu, ki daje ladjam okoli otoka časnikarska poročila. Poseben vtisk pa tvorijo človeški glasovi iz te nevidne mreže. Glasovi se slišijo glas-

neje, kakor iz navadnega telefona. Včas se začuje tudi bojazljiv šepet, ki kaže, da je kakšna ladja v največji nevarnosti. V večdnevni razdalji od San Franciska je mogoče slišati brezzično poročilo vseh ladij, ki plovejo tam, v istini koncert v zraku.

r **Razmere v Palestini.** Zadnji nemiri v Palestini, pri katerih je tekla kri, so nastali zбоk tega, ker imajo došli Zidje razne ugodnosti pred domačim prebivalstvom. Sebična Angleška jih varuje in podpira. Židovsko vprašanje je v Palestini jako zapleteno. Krščansko-izlamski odbor prosi, da bi tvorila Sirija od Tavra pa do Rafaha — torej tudi Palestina — eno samo deželo. Obenem prosi, da bi uvoz židov v Palestino prenehal. Prebivalstvo je krščansko, islamsko; židov je pa samo 9%. Vsi katoličanje, ujedinjeni Grki in mohamedani zahtevajo neodvisno, svobodno Sirijo. Boj za mandat nad Sirijo vodi Amerika, Angleška in Francoska. Francoska je imela tam dlje časa protektorat nad katoličani ter je dosti žrtvovala za svoje zavode. Podobna je, da ima Angleška že v svojih rokah Palestino in da je ne bo več izpuščila iz rok. Francosko to hudo boli in dela na vse načine, da bi prišla do prejšnjega vpliva, ob katerem je prišla vsled ločitve cerkve od države. Delati iz Palestine narodno »židovsko ognjišče«, je zelo nevarno, zakaj vzhodno prebivalstvo pri svoji vročkrvnosti se da lahko razvneti proti varovanim židom.

r **Židje in hojševiki.** Olomuški »Pozor« pojasnjuje zakaj podpirajo židje komunistem. »Samo za to, ker se boje za svoje zlato zaklade. V 50 letih pred letom 1910 so si nakupili židje v moravskih mestih za 20 milijonov kron poslopj ter zemljišč za 10 milijonov kron predvojne veljave. Na kmetih v ogrskogradškem okraju so imeli židje od 25 žganjarnic 20 žganjetočev v svojih rokah. V Brnu je bilo izmed 1092 najboljših obrtov 148 v čeških, 278 v nemških ter 669 obrtov v židovskih rokah. Židje hočejo, da jim komunisti ohranijo imetje prav tako kakor na Rusovskem«.

r **O Briandov krutem cerkvenem nasprotiku.** francoskem ministru, se pripoveduje, da je bil krčmarjev sin. Kakor odvetnik je bil zaradi goljufije obsojen na dva meseca težke ječe, na 200 frankov globe, vsled česar je prišel ob advokaturu. Pozneje je bil iz Pariza izgnan. Ali postal je socialni demokrat in urednik. Pisal je strupene članke proti vladi in armadi. Bil je izvoljen za poslanca in kot takšen je postal pravosodni minister (t) ter 24. julija 1909 ministrski predsednik.

Prosveta.

pr Ljubimkanje. Igrokaz v treh dejanjih. Spisal Arthur Schnitzler. Prev. M. Skrbinek. Režiser O. Sest. To delo sicer igrajo po vseh nemških odrih, pisano je vendar najbolj za Dunajčane in zdi se, da je zato šlo pri nas mimo brez pravega uspeha. Vrednost tega igrokaza leži v posebnem dunajskem okolju, ki je izraženo v lastnem dialogu in nagajenju do intimnosti, fabula pa je dogodek, ki je v velikem mestu mogoč in verjeten. Tu je Dunaj prejšnje dobe, ekstrakt vseh narodnosti, ki ustvarja ljudi konciliantnosti v vsem, kar je človeškega. V tem ozračju utonejo ljudje od zunaj in postanejo aktivni, avtohtoni pa so v svoji tradicionalni praktični romantičnosti pasivni. Njihovo življenje ima tudi od najbolj raskave strani svoj lesk, ker je polno čustvenosti, potopljenost v lepo, svetlo preteklost, kjer je nemoteno živela poštenost posebne vrste; malenkosti so tem ljudem velike in lepe, ker žive sami nezavestno v velikih okoliščinah, pa naj so premožni ali ubogi. Muzika tridelnega taktja jim je vse, ker je njih nagajenje fejaško, zato pa Dunaj v literaturi še ni rodil evropskega človeka in Grillparzer so v Nemčiji ni velik. Taki so ljudje Schnitzlerjeve drame. Lahkoživot, ki ni slučajnost značaja, temveč prepričanje in življenjski nazor, se sredi vrtinca prebudi, znanje golega imena, ki zadostuje za najgloblje intimnosti, postane tragično za vso enakovredno okolico. Dogodek, krut kot strela udari, a pri tej grozni luči vidiš isto perspektivo v bodočnosti, ker udari le na živce takih ljudi kot sta Teodor in Mici. Schnitzlerja bi imenoval v načinu izražanja novega Grillparzerja: Seže v življenja gibala, pa nikdar dovolj globoko do čiste človečnosti, nikdar tako, da ne bi bil sentimental. Ta tragika je slučajna, mimo-gleda naslonjena na etos in je v vsej svoji solzavi krutosti osladna. Fric Lobheimer je v svoji ljubezen, aktivnosti nepreračunljiv, zato pade v dvoboju radi znanja z omoženo žensko, Kristina, hči goslača Weiriga. sentimentalno, pasivno bitje, ki je verovavta v Fricovo ljubezen mora izvedeti, da je bila le igrača, in skoči skozi okno, ko spozna, da je bila goljufana. — Vprizoritev je bila posrečena, moč igre pa je bila

na strani moških vlog. G. Šest kot Teodor je tehnično nerodna mesta I. dejanja srečno izpolnil s stilizirano igro, dal dejanju temperamentnost; kot režiser je dal zlasti I. dejanju lep tempo in tako ustvaril pravo občutje. Enako sigurna in pristna je bila igra g. Gaberščika. Eric je bil jasen in resničen; kreacije g. Gaberščika dobivajo izrazitejša lica. G. Rogoza Weirring je bil skrbno izdelana figura, in tuji gospod g. Danila siguren in zmerno poudarjen. Zal le, da je vsaka finejša stvar vsled obnašanja občinstva, ki prihaja v gledališče na nek izvesten črkin red — nemogoča. Če jim oder ne poskrbi za smeh, smeše odor. Fr. K.

pr Strokovno združenje jugoslovenskih obrazujučih umetnikov. Dne 23., 24. in 25. t. m. se je vršil sestanek delegatov jugoslovenskih umetnikov (slikarjev, kiparjev in arhitektov) v Zagrebu. Po temeljitem posvetovanju so se zedinili vsi delegirani umetniki v vseh glavnih točkah ter so sestavili načrt pravil, ki se bo predložil še v odobrenje lokalnim organizacijam. Pri nas bo to nalogo — ker lokalne organizacije še ni — prevzel sestanek slovenskih obrazujučih umetnikov vseh strok, ki se bo vršil v kratkem in na katerega že danes opozarjamo. Upanje je, da se bo zanimanje za to velevažno institucijo večalo od dne do dne in da bodo umetniki na ta in enake sestanke res prihajali v čim večjem številu.

pr »Tehnički list«. Izšla je 19. in 20. številka »Tehničkega lista« s sledečo vsebino: Ing. Stjepan Bella: O velikoj vodi brdskih vodotoka. — Ing. Miha Dimitrijevič: Državna elektrifikacija azemlje. — Dr. Ing. Ante Franković: Raznoliko gibanje stalne množine vode v otvorenim koritima prokacija zemlje. — Dr. Ing. Ante Frankmann: Izvadanje i obračunavanje betonskih radnja. — Stručne vesti: Elektrifikacija želznice preko Velikog Gottharda. — Tankovi u službi gospodarstva. — Stakleni izolatori za električne vodove. — Kanal Majna-Dunav kao međunarodni vodni put. — Razne vesti: Riješavanje pitanja skupoce. — Trošarina i porez na poslovni obrt. — Dozvoljen uvoz iz Austrije. — Ing. Stefan Damjanović. — Imenovanja. — Bibliografija. — Vesti iz Udruženja. — »Tehnički list« izide dvakrat na mesec ter stane letno 80 dinarjev ali 320 kron.

pr »Narodni podmladak«. Mesečnik za otroško vprašanje, začne v najkrajšem času izdajati »Društvo za zaščito jugoslovske dece« v Beogradu. Uredništvo lista je potom ministrstva za socialno skrb razposlalo vabilo na naročbo, iz katerega posnemamo: »Časopis je namenjen sotrudnikom pri zaščiti dece, dalje staršem in vzgojiteljem. V glavnem se bo pečal s temile vprašanji: Z zbiranjem podatkov o zdravstvenem stanju naših otrok, življenjskih razmerah, vzgoji in strokovni izobrazbi; priobčeval bo napotke in strokovne članke o posameznih važnih vprašanjih; vodil pregled naše in tuje strokovne književnosti o otroškem vprašanju; pečal se bo z otroško zakonodajo, otroško higijeno, s šolsko higijeno, s telesno in npravno vzgojo mladine kakor tudi z vsem ostalim, kar je kakorkoli v zvezi z otroškim vprašanjem in deco sploh. Časopis bo izhajal v mesečnih zvezkih po 3—5 pol, po potrebi tudi s slikami. Ker je ustanovitev takega časopisa danes zvezana z ogromnimi izdatki, zato se bo začel list izdajati še-le tedaj, kadar bo potom naročnine zagotovljeno pokrite vsaj večjega dela stroškov. Zato prosimo vse prijatelje našega narodnega naraščaja, da se potrudijo z nabiranjem naročnine kakor tudi posebnih prispevkov za list. Celoletna naročnina bo znašala okoli 30 dinarjev. Nabiralci dobe 10 % nagrade in se prosijo, da se takoj prijavijo uredništvu, da jim pošlje tiskovine za nabiranje naročnine. Obenem prosimo vse naše strokovne pisatelje: zdravnike, profesorje in učitelje, pravnike, ekonomie in druge, da pri listu sodelujejo. Za izvorne spise se bo plačevala nagrada po 150 do 200 dinarjev, za prevode 100 dinarjev za tiskano polo (16 strani). Za vse se je obracati na »Društvo za zaščito jugosl. dece«, Beograd, Studenička ul. br. 62.

pr Esperanto. Prejeli smo: Dolgo so se pečali učenjaki s tem, da bi sestavili umetni jezik, ki naj bi se razširil kot posredovalni jezik med različnimi narodi po vsem svetu. Istega naj bi se vsakdo — poleg svojega materinega jezika — naučil, in tako bi bilo občevanje med narodi znatno omogočeno. To nalogo imamo že več let rešeno, je žal, da vlada med nami tako malo zanimanja za ta jezik. Ne tako drugod! Esperantski jezik napreduje po vsem svetu zelo povoljno. Isti šteje že več milijonov somišljenikov, nad sto časopisov, bogato književnost, vpeljan je že v mnoge šole, rabijo ga z uspehom v trgovini, industriji, prometu, v umetnosti in znanosti. Esperantu so nadalje naklonjene vse vlade in zadnje čase prevzemajo redno vladarji častno predsedstvo pri esperantskih svetovnih kongresih itd. Vzdravimo se torej tudi mi Slovenci v tem oziru! Ali bi ne bilo dobro, ustanoviti v Ljubljani krožek

s pomočjo katerega bi seznanili slovensko javnost s tem, tako priprostim jezikom? Esperantski jezik je zelo priprost. Nauči se ga z lahkoto vsakdo še tako neučen človek. Treba je torej le seme vreči, in prepričan sem, da bo našlo tudi med Slovenci plodovita tla, saj se štejemo k naprednemu narodu! Naj se torej še kdo, ki se za to zanima, kaj oglasi! — Prijatelj esperantskega jezika.

Gospodarstvo.

BORZA.

LDU Zagreb, 27. okt. Devize: Berlin 194—195, Italija 508—510, London 455—465, Newyork 132—133, Pariz 835 do 840, Praga 162.50—163, Svica 2000 do 2150, Dunaj 31—31.60. Valute: dolarji 128—129.50, avstrijske krone 34.50 do 35.50, carski rublji 112—118, 20 kron v zlatu 0—460, francoski franki 860—865, napoleonori 455—457, marke 195 do 197, rum. leji 218—220, italijanske lire 500—505, bolg. levi 130—0, češkoslovske krone 160—165.

LDU Praga, 27. okt. Devize: Beograd 248, Zagreb 61.75, Dunaj 19.30, Varšava 26. Valute: dinarji 246, avstrijske krone 19.30.

LDU Curih, 27. okt. Devize: Berlin 8.95, Holandija 194, Newyork 634, London 22.10, Pariz 40.55, Milan 23.75, Bruselj 42.60, Kodanj 87.50, Stockholm 123, Kristianija 86.50, Madrid 89, Buenos Aires 230, Praga 7.55, Varšava 2, Budimpešta 1.45, Dunaj 2.10, avstrijske žigosane krone 1.65, Bukarešta 10.65.

LDU Dunaj, 27. okt. Devize: Amsterdam 12.000, Berlin 603.50, Curih 6600, Kristianija 5600, Kodanj 5650, Stockholm 7900. Valute: nemške marke 598.50, rum. leji 700, bolg. levi 500, švicarski franki 6575, francoski franki 2650, italijanske lire 1525, angleški funti 1383, ameriški dolarji 400, carski rublji 310. V prostem prometu: Zagreb 299—319, Budimpešta plačila v nakazilih poštne hranilnice 92—102, plačila v žigosanih kronah 92—102, madžarske žigosane krone 94—110, Praga 496—520, Varšava in Krakov 118—140, češkoslovske krone 5000aki 494—518, češkoslovske krone manjši bankovci 494—518, novi dinarji 1225—1275.

LDU Berlin, 27. okt. Valute: Dolarji 72.20, belgijski bankovci 489.50, angleški funti 249.75, francoski franki 450.50, italijanske lire 261.50, poljske marke 22.87, češkoslovske krone 83.40, avstrijske krone 16.70, rumunski leji 119.25, švicarski franki 1118.75.

g Slovaška in njega bogostvo. Slovaško je zakladnica raznih dragih rud. Severnozpadno Zemplina so bogate plasti črnege premoga, rujavi premog kopljejo v nitranski, tehovski župniji, potem pri Štjavnici, Salgo Tarjanu, Ribarjih, Balaskih Damolah ter v manjši meri v Plešivci in Vramu. Še večjega pomena so železni rudniki, petrolejski viri in solni rudniki. Največ železa je v spiškem in gemerskem okraju. Pa tudi bratislavski, novohradski, zvolinska in šariška okolica so bogate z železno rudo. Bakrene rude je obilo v Malih Karpatih, kjer so izsledili tudi obilo antimonove rude. Poleg antimona so našli tudi manganove in pa magnezitove žile. Zlato in srebro kopljejo v Kremenic, Štjavnici, S. Dolini, Starih Gorah, pri Novi vasi, v Rudniku, pa tudi v abanjski, gemerski ter lipovski župniji. Kobalt in nikelj kopljejo pri Betliarju, svinec pri Štjavnici in Štjetniku, živo srebro pa pri Gelnici. Nafto pridobivajo v Gbelih, Petrolejovo bogostvo se kaže posebno v trencinski in šariški okolici. Sol kopljejo v Slanem, blizu Prešova. Ta rudnik da vsako leto 60.000 centov soli. Solne žile se sledijo v veliki razdalji od zemlinske čez urgorodsko in bereško župnijo. Drug bogat solni rudnik je v Slatini v Podkarpatskih Rusih. Poleg omenjenih rud se koplje tudi žveplo, malec, dobiva krasen opal, topas, v trencinski župniji pa asfalt. Na dobrem glasu je marmor iz bratislavske okolice.

g Špekulacije poljskih tekstilnih tovarn. Vse velike tovarne tekstilne industrije v Lodzu, ustavile so prodavnje svojega blaga v Poljski, z namenom, da prodajo to blago v Rusijo za zlato. Vsled tega postopanja industrijalcev, je prišlo v poljski javnosti do reakcije, ker se opaža veliko pomanjkanje blaga. Največ trpijo vsled tega širši sloji naroda.

g Kriza v belgijski tekstilni industriji. Položaj se je znatno poslabšal, predilnice bombaža delajo samo 5 dni v tednu, a v laneni tekstilni industriji pa samo 36 ur tedensko.

g Cena voln v Nemčiji je narasla od 1. julija do 1. oktobra od 70 na 110 mark na kilogram.

Sodišče in policija.

s Oglarju požgana baraka. Oglarju Francu Medvešek je ukradel v gozdu pri Sv. Jurju iz zaprte barake neki lopov vse,

kar je imel v njej, nato je pa barako zažgal. Medvešek je imel škode 3050 kron.

s Aretirani tat. Okoliški nadzornik Gruđen je v Ljubljani aretiral znanega iz Ljubljane izgnanega postopača Ivana Zupanciča, ki je osumljen, da je 4. septembra 1919 Franji Skuljevi na Trati ukradel obleke v vrednosti 2399 kron.

s Vlom v Litiji. Alojziju Pretnerju iz Litije št. 82 je bilo ukradeno iz podstrešja razne obleke v vrednosti 2715 kron.

s Ukradeni konj. Dne 18. t. m. je ukradel Ivan Kremzar iz Spodnje Šiške št. 159 v Florijanski ulici v Ljubljani konja in voz in se je odpeljal proti Kamniku. Na cesti med Virom in Dobom so pa orožniki ustavili Kremzarja, ga aretirali in izročili sodišču.

s Okradeni hlapec. Hlapcu Leopoldu Novaku v Kranju št. 17 je bilo ukradeno iz skrinje več obleke in drugih reči v vrednosti 3130 kron.

s Ukradeno kolo. Dne 9. t. m. je bilo ukradeno Francu Jenku iz Reteč št. 20 kolo vredno 3000 kron. Orožniki iz Škofje Loke so pa poizvedeli, da je kolo ukradel Jožef Ločniškar iz Sore, ki je tatvino priznal, nakar se je ukradeno kolo vrnilo lastniku.

s Vlom v Kovorju. V noči od 16. na 17. t. m. je bilo vlomljeno v trgovino Ivana Susteršiča v Kovorju št. 62. Vlomilci so odnesli moke in masti v vrednosti 720 kron. Tatvine so sumljivi cigani, ki so se klatili takrat tam okoli in sicer 18 let stari cigan srednje velikosti, brez brk, podolgatega obraza, in približno 20 let stara ciganka, srednje velikosti, s približno eno leto starim cigankom.

s Tatvina na Vodiški planini. Delavcu Janezu Princu iz Sred. Dobrave št. 16 je bilo na Vodiški planini, kjer je pasel poleti živino, več reči ukradenih.

s Okradeni gozdar. Iz stanovanja vpkojenega gozdarja Mirka Vormunala na Dobravi št. 68 je bilo ukradeno več obleke v vrednosti 2000 kron.

s Okradeni železničar. Ko se je vračal železničar Avgustin Ankon iz Ljubljane domov, mu je postalo v Lanišah slabo in se je zgrudil na tla. Dobri ljudje so ga spravili na steljo. Ko si je opomogel, je zapazil, da mu je zmanjkala listnica, v kateri je imel 3000 kron denarja, in ura z verižico. Orožniki iz Škofljice so ugotovili, da je izvršil tatvino Ivan Bezelj iz Lanišča št. 30, katerega so aretirali in izročili sodišču.

s Tatvina v Kuraltovem mlinu pred sodiščem. Mlinarski pomočnik Mihael Cerar je videl, da je Franc Klemenc v noči na 20. aprila natehtal v mlinu svojega gospodarja Ivana Kuralta v Domžalah 3 vreče bele moke, katere je izročil Ludoviku Šimencu iz Rodice, ki je bil zato dne 18. avgusta letos obsojen na 6 mesecev ječe poostrene z enim postom na mesec. Francu Klemencu je pa prisodilo deželno sodišče v Ljubljani dne 27. oktobra 1920 6 tednov težke ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem na teden.

s Oprostilna razsodba. Deželno sodišče v Ljubljani je oprostilo po § 259 k. z. že 40krat predkaznovanega Iv. Reichmanna, oženjenega tesarja iz Smartnega št. 13, občina Rožek, ki je bil obtožen pregreška zoper domovino, vladarja in ustavo po § 91 srbskega kazenskega zakona.

s Kot vojak je kradel na Koroškem kot pešec 37. povozni skupini v Ledenicah pri Področici prideleni France Starman iz Zgornje Senice št. 13. Dne 13. septembra 1919 je ukradel desetniku Franceu Rudolfu in njegovemu bratu obleke v vrednosti 800 kron, dalje je ukradel orožniškemu podstražmojstru Dominiku Skalarju v gostilni Valentin Kristof pod Pečnico v gostilniški predstobi viseči vojaški francoski plašč v vrednosti 54 frankov in istotam Eichholzerju, vulgo Sabatu iz Drave, kosmat klobuk vreden 98 kron in Antonu Romavhu iz Sp. Borovelj niklasto tro s srebrno verižico vredno 26 kron. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo Starmana na 13 mesecev težke ječe dopolnjene s postom na mesec. V kazni se je vračunal zavarovalni in preiskovalni zapor v času od 15. septembra 1919 do 8. julija 1920 ob 13. uri.

s Nezvesti prenašalec vzorcev. Okoliški nadzornik Gruđen je aretiral Ljubljancana Alfreda Toloviča, ki je osumljen, da je ukradel g. Edvardu Schreiberju iz Starojinca v Rumuniji kombinacijo vzorcev raznih listnic v vrednosti 6330 kron.

s Aretirani Bošnjak. Okoliški nadzornik Čajko in detektiv Kurent sta aretirala Hadžić Mustajo iz Prijedora v Bosni, ki je osumljen, da je izvedel več tatvin.

s Tatvina v »Mladiki«. Zori Prašek, učenci II. razreda liceja, je bila ukradena volnena jopa vredna 700 kron. Učenki Kristini Turkovi je pa bil ukraden črnozeleni dolgi površnik vreden 1000 kron.

s Cini sumljivega izvora. Na glavnem koldvoru v Ljubljani je bil aretirana samski tehnični uradnik Ferdinand Damberger, ker je nosil 30 kg cina sumljivega izvora.

s Hitro prijel žepni tat. Posestnik Primož Košnik iz Huj št. 1 se je vozil v tramvoju in je nameraval na Ambroževem trgu izstopiti, v tistem trenutku je pa čutil, da

mu je nekdo segel od zadaj v žep in da mu je iztrgal listnico. Košnik se je naglo obrnil in je videl za seboj nekega moza, ki je hitro izpustil listnico na tla, ko je videl, da je razkrinkan. Na Ambroževem trgu nahajajoči se detektiv Ant. Sancin je aretiriral žepnega tatu, ki je povedal, da je krojaški pomočnik Alojzij Ivan Nowy iz Most in da se je pripeljal iz Prage v Ljubljano z namenom, da bi si preskrbel pri ital. delegatu vizum za potovanje v Ameriko. Arogantno se je brani slediti g. Sancinu na inspektorat 4. V listnici je imel g. Košnik 2008 K denarja. Pri Nowyju so našli 1453.50 kron denarja.

s Okradena tobačna delavka. Tobačni delavki Nezi Bezek je bilo medtem, ko je delala v tvornici, ukradeno zlatnine in denarja v vrednosti 12.821 K. Osumljen je bil tatvine Hektor Travaglia iz Barbancev, pri Pulju, ki je stanoval pri Bezkovi. Travaglia je na policiji prvotno tajil, končno je pa priznal g. polic. oficijalu Jelencu, da je res okradel svojo gospodinjino in da je zakopal ukradene predmete na Rečniku pod nekim drevesom. Na odredbo g. Jelena je spremljal Travaglia detektiv Lovišček na Rožnik, kjer je aretovan tat pokazal neko drevo, pod katerim so se res izklopali ukradeni predmeti.

s Prijeti tatovi. Tovarniškem delavcu Roku Cilarju iz Podgorja št. 2 pri Kamniku je bilo ukradeno pred približno 3 meseci obleke v vrednosti 1165 kron. Cilar je pa zapazil pred kratkim, da je nosil njegov sodelavec Ivan Močnik rojen 1. 1880 v Jaršah, njemu ukradene hlače in da si je prinesel v njemu ukradenem nahrbtniku kosilo. Cilar je zahteval od Močnika, naj mu vrne ukradene stvari, Močnik se je pa odrezal: »Saj je bilo tudi meni 100 kron ukradenih, pa jih tudi nisem dobil nazaj!« Cilar je na to naznanil orožnikom v Kamniku, kar je zapazil. Orožniki so prisilili Močnika, kateri jim je priznal, da je res okradel Cilarja in da ga je napeljal k tatvini 1. 1884 v Gorenji vasi rojeni Melhijor Draksler, ki mu je rekel: »Veš kaj Ti povem, Johan: čisto strgan sem; vem pa za lepo obleko, Ti boš dal meni Tvojo, jaz Ti bom pokazal drugo, da jo ukradeš; ta človek je bogat in ima dosti obleke!« Močnik se mu je udal in je okradel Cilarja; plen sta si z Drakslerjem delila. Orožniki so prijeli na to tudi Drakslerja, ki je potrdil, kar je bil povedal Močnik. Močnika in Drakslerja so orožniki izročili sodišču.

s Nemi tat. Gospodu Vreniku v okolicah Iga je bilo ukradeno obleke, perila in obuvala v skupni vrednosti 7000 K. Ljubljanska policija je aretirala 35 letnega mutca Ant. Zabnikarja, ki je osumljen, da je izvršil opisano tatvino.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

priporoča:

Odobrena šolska knjiga. Poverjeništvu za uk in bogočastje je z razpisom z dne 13. oktobra 1920, št. 4566, odobrilo šolsko knjigo »Geometrija za nižje razrede srednjih šol«. Priredil Josip Mazi, ravnatelj državne realke v Ljubljani. Cena K 36.— z draginjno doklado vred. Knjigo je založila Jugoslovska knjigarna v Ljubljani.

Jugoslovska skladišna koledar z velikimi številkami za pisarne, gostilne in druge javne lokale izide v zalogi Jugoslovske knjigarne najpozneje začetek novembra.

Franc Levstik, Poezije so izšle v treh zvezkih v zalogi Jugoslovske knjigarne v Ljubljani. Zbirko je uredil Cvetko Golar. Cena vsakemu zvezku K 12.—, lično vezano K 24.—.

Meteorološki poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. v. št.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v °C	Relativna vlaga v %	Nebo, vetrovi	Počasnost v mm
26.10. 21 h	743.1	7	1.8	d. obl. jv.	—
27.10. 7 h	742.6	2.5	1	jasno sv.	—
27.10. 14 h	740.4	6	0.9	jasno s.	—

Vračko Drago
priatelj južno slovenske
Tijda Vračko roj. Stumberger
poročena.
Dravograd-Meža. 25. okt. 1920. Brežice.

Trgovino na prometnem kraju vzamem v najem event. kupim. Ponudbe pod »November 1920 poštno tečeče Šostanj. 4365

Popolno bukova drva vsako množno za snaha žino se dobe. Drva se dostavijo na dom tudi pri naročilu vagnske množine. **Abnacija cesta št. 10.** Tramvajsko postaja: Sv. Petra c.

Meblovano ali nemebel. stanovanje s kuhinjo se išče za distingvirana zakonca proti visoki najemini. Ponudbe je nasloviti pod šifro »5000« na upravništvo tega lista. 4205

Elegantna soba se odda distingvirani posteni dami, katere ima stanovanjsko pravico. Ponudbe pod „soba 4369“ na upravo lista.

Iščem gostilno v najem v Ljubljani ali v kakem prometnem kraju na deželi. Sprejem tudi trgovino. Cenjene ponudbe na upravo „Slovenca“ pod „gostilna“.

4000 K nagrade onemu, ki preskrbi stanovanje 2 ali 3 sob s kuhinjo in pritoklinami. Ponudbe pod „Sila“ na upravnistvo lista.

Poi vagona drv kot nagrado dobi, kdor odda mlademu solidnemu gospodu (trgovcu) eno prazno sobo takoj ali 1. novembra. Ponudbe se prosijo na poštini predal 103.

Prodajalna s stanovanjem na prostoru, že več let obstoječa, se odda v najem. Pojasnila daje Katarina Pance v Gradacu, Belokrajina.

Špansko vino

kupim. Vzorec in ceno je predložiti v pisarni hotela „Slon“, Ljubljana.

KUPI SE:

1 lepa srednje velika kredenca. 1 lepa srednje velika pisalna miza. 1 lepa miza in 6 stolov k mizi. 1 lepa srednje velika blagajna. 20—25 m preproge (Laufteppich). 4 preproge k posteljam. — Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 4394.

Preizkušeni strojniki

za lokomobil 15 k. sil se takoj sprejme pri gradbenem podjetju G. Tönnies družba z o. z., Ljubljana.

ORGANIST,

ki bi bil objednem poslovođa kmetijske zadruge, dobi službo v večji župniji na Dolenjskem. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Naslov pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 4282.

Proda se za 100 hl praznih vinskih in alkoholnih, dobro ohranjenih, takoj rabnih

hrastovih sodov

Vprašati je pri: Rudolfu Kokalj, Ljubljana, Prešernova ulica 54/1.

Gostilna pri „Belem Kranjcu“

v Florjanski ulici se radi generalnega popravila prenočišč in hiše sploh zapre. Obrat se bode začel v popolnoma izboljšanim načinu in v lastni režiji. Potreba bode izredno po ceni in prvovrstna. — Otvoritev se objavi v časopisih. Priporočila se v naprej.

Korespondenta in knjigovodja

zmožnega američanskega knjigovodstva, išče velika družba. Zelo zanimivi imajo prednost. Ponudbe na poštini predal 29, Ljubljana I.

Za ob vojni rekvirirane cerkvene orgle izdeluje

nove piščali

ter izvršuje vsa popravila

Anton Dermič, izdel. orgel, Račoveljca.

OVES

ima poceni na prodaj Sever & komp, Ljubljana, Wolfova ul. 12

Zahvala.

Za misle izraze sožalja, ki smo jih prejeli o priliki smrti našega dobrega soproga oziroma očeta in starega očeta, gospoda

Ivana Škerl

se vsem iskreno zahvalujemo. Posebno pa se zahvalujemo blagorodnemu g. zdravniku dr. Slehta, velečastitemu g. župniku Finžgarju, požrtvovalni sestri usmiljenki, vsem darovalcem prekrasnega cvetja, kakor tudi vsem onim, ki so v tako velikem številu spremlili blagopokojnika k zadnjemu počitku.

Ljubljana, dne 27. oktobra 1920.

Žalujoči ostali.

M. Kuštrin, Ljubljana — Maribor

Dunajska cesta 20 — Podr. Jurčičeva ul. 9
priporoča pnevmatiko, avio-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavo, golo, bakreno žico, elektrotehnični material po najnižjih cenah
Telefon št. 470.

Razprodaja!

Cenjenim damam naznanjam, da prodajam

klobuke radi opustitve obrti za **50% ceneje**

Modistinje dobe še posebni popust.

ROZI HRIBAR, modni salon, Rimska cesta št. 6.

I. SANDRIN
LJUBLJANA.

Velika zaloga vsakovrstnega **usnja** kož, podplatov, gonilnih jermenov in boksa na debelo.

Mestni trg 6.

Amerikanski sladkor

v večjih množinah ima na razpolago

M. BERDAJS, veletrgovina, Maribor.

„ALKO“ veletrgovina žganja družba z o. z. LJUBLJANA, Kolizej, telefon int. št. 535.

Naznanjamo našim cenj. odjemalcem, da je došlo novo blago in smo cene kljub novi trošarini, tako nizko računali, da smo v stanu, postreči našim odjemalcem najceneje z dobrim blagom.

Nudimo: Slivovko, brinjevec, rum, konjak in razne likerje.

Prosimo, blagovolite pred nakupom za naše cene vprašati.

Narodna banka d. d. u Zagrebu.

VI. Emisija.

Zagreb, mjeseca oktobra 1920.

Povišenje glavnice od K 50.000.000.— na 100.000.000.—

Poziv na subskripciju.

125.000 komada dionica, glasećih na donosloca po K 400 naslov. vrijednosti u ukup. iznosu od K 50.000.000.

P. n.

Na temelju svojedobnog ovlaštenja izvanredne glavne skupštine, a zbog izvanrednog razgrajenja poslova banke, te sveoće potrebe za daljnim kapitalima, odlučilo je ravnateljstvo Narodne banke d. d. provesti povišenje dioničke glavnice i emisiju novih dionica pod sljedećim uvjetima:

1. Dionička glavnica od K 50.000.000.— povisuje se izdajanjem novih 125.000 dionica po K 400.— nom. dakle za K 50.000.000.— na K 100.000.000.—.

2. Posjednicima starih dionica pripada pravo na 1 staru dionicu optirati jednu novu uz cijenu od K 625.— tel. quel.

3. Subskripcija počinje 25. oktobra, a svršava 15. novembra 1920., a za subskripcije u Americi traje rok do 15. decembra 1920.

Novo dionice imaju kupen za godinu 1921., te sudjeluju na dobitku od 1. januara 1921. Na ovu emisiju dionica bonificirati će se u ime 6% kamata za vrijeme od 15. novembra do 31. decembra 1920., K 3.— po kuponu.

Protuvrijednost potpisanih dionica valja uplatiti odmah, a najkasnije do 15. novembra 1920, odnosno 15. decembra 1920.

6. Subskripcija odnosno opcija se obavlja:

U Zagrebu; na blagajni zavoda; u Beogradu: Prometna banka; u Bjelovaru: Bjelovarska štedionica; u Brodu n. S.: Banka i mjenjačnica Brdarić i drug, kao filijalica Narodne banke; u Dubrovniku: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u Ljubljani: Ljubljanska kreditna banka d. d.; u Osijeku: Banka J. Kraus i drug i sve filijale zagrebačkih banaka; na Rijeci: Hrv. centralna banka d. d.; u Rumi: Srpska sremska banka d. d.; u Sarajevu: Hrvatska centralna banka; u Splitu: Jugoslavenska industrijska banka, d. d.; u Šabcu: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u Varazdinu: Opća štedionica d. d.; u Vrhu: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u Zemunu: Zemunska štedionica d. d.; u Wionu: Bankhaus Milton Robert Alexander kao filijala Narodne banke d. d., — dok uplate mogu uslijediti tekodjer kod svih zagrebačkih zavoda te njenih filijala.

U sjedinjenim državama:

U New-Yorku: American Foreign Banking Corporation; u Chicagu: Kaspar State Bank; u Pittsburghu: Union Savings Bank; u Akronu O.: Depositors Savings & Trust Co.; u Farelth Pa: Peoples Bank of Farelth, u Mc Keesport Pa: Jos. Roth & Co.; u Younstownu: Dollars Saving Bank; u Rochesteru Pa: All Nat. Bank.

U Južnoj Americi:

U Antofagasta, Punta Arenas i Valparaiso: Jugoslavenska banka (Banko Yougoslavo de Chile).

7. Posjednici starih dionica, koji žele u smislu točke 2. optirati nove dionice, valja da predlože kod gore označenih mjesta subskripcije:

Točno ispunjenu i potpisanu prijavitnicu uz naznaku popisa brojeva starih dionica (u koliko nisu kod zavoda u pologu) ili međutomonice starih dionica.

8. Tečajni (ažilski) dobitak, koji se poluču kod izdavanja novih dionica, ide u korist redovite pričuvne zaklade odbivši troškove emisije i pristojbe, te dotacije mirovinskog zavoda.

9. Za provedbu ove emisije stvoren je sindikat koji zajamčuje uspjeh povišenja dioničke glavnice.

Išče se
kontoristinja

ki je popolnoma vešća stenografije in strojepisja. Prednost imajo reflektantinke, ki imajo prakso v želez. trgovinah.

Strojne tovarne in livarne d. d.
v Ljubljani.

Išče se
učiteljica v zavod

Nastopi takoj; vse prosto; plača po dogovoru. Kje, pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 4384.

Hotelska družba v Celju proda velik dobro ohranjen komplet

portal
stelaže

z železnimi zastori (Rollo). Visok je 3 m. Zelezuhih zastorov je 12 deloma 150 do 240 m širokih. Prodajo se tudi lepe nove

s krasnim hodnikom za manufakturo in konfekcijo. Interesentje naj se blagovolijo takoj obrniti na **Hotelsko družbo** pisмено ali ustmeno na **Ljudsko posojilnico pri Belem volu v Celju.**

Tvornica kola i industrija drvene robe M. Počivalnik, dioničko društvo Ravna gora.

Poziv na supskripciju.

III. emisija dionica.

Izvanredna glavna skupština dioničara Tvornice kola i industrije drvene robe M. Počivalnik dioničko društvo u Ravnoj Gori, koja se održavala dne 28. rujna 1920, zaključila je povišenje dioničke glavnice

od K 6.000.000.— na K 15.000.000.—

ovlastivši ujedno ravnateljstvo društva, da ovo povišenje provede prema potrebi i svojoj uvidjavnosti.

Na temelju ovoga ovlaštenja izvanredne glavne skupštine zaključilo je ravnateljstvo u svojoj sjednici održavanoj dne 28. rujna o. g. raspisati emisiju na komada 22.500 dionica po K 400.— nominalne vrijednosti u ukupnom iznosu od K 9.000.000.— čime će uplaćena dionička glavnica doseći iznos od K 15.000.000.—.

Upis na ove dionice imade se obavljati pod ovim uvjetima:

1. Starim dioničarima pripada pravo optirati na svaku jednu staru dionicu po jednu novu dionicu uz tečaj od K 500.—, te pribrojivši K 50.— po dionici u ime troškova. Opcija na stare dionice može uslijediti jedino na taj način, da posjednici starih dionica doprinesu dionice ili međutomonice I. i II. emisije, na kojima će se vidljivo naznačiti, da je opcija III. emisije izvršena.

2. Preostalih pak 7500 komada dionica izlaže se slobodnoj supskripciji uz tečaj od K 700.— i K 50.— u ime troška po dionici. Pravo repartitije ovih dionica pridržaje si isključivo ravnateljstvo društva.

3. Emitirane dionice participiraju već na dobitku prve poslovne godine.

4. Emisija započinje dne 15. listopada 1920 i traje do uključivo 20. studenoga 1920, te se cijela protuvrijednost upisanih dionica imade u gotovom položiti kod upisa. Vrhu učinjenih uplata izdat će se međutomonice, koje će se prema kasnijoj objavi izmijeniti sa dionicama. Za upisivanje potrebne tiskanice dobivaju se besplatno na blagajnama upisanih mjesta.

5. Kao potpisna i uplatna mjesta ustanovljena su: Jugoslavenska banka d. d. podružnica u Crikvenici i Zagrebu, Banka i štedionica za Primorje na Sušaku, te Ljubljanska kreditna banka u Ljubljani i njezina podružnica u Mariboru i konačno Banka i štedionica Gorskoga Kotara u Ravnoj Gori i njezina podružnica u Delnicama.

6. Za provedenje i osiguranje emisije stvoren je posebni sindikat, koji potpunoma zajamčuje uspjeh emisije.

Ravna Gora, dne 10. listopada 1920.

Ravnateljstvo tvornice kola i industrije drvene robe
M. Počivalnik, dioničko društvo.